

TURİZM COĞRAFYASI

Öğr. Gör. Hikmet HABERAL
(Kaçkarların Çobanı)

Coğrafya adı ,iki bin yıl önce *Greek'ler* tarafından “*geo and grophein*” yeri tasvir etme (dünyayı ifade etme)şeklinde tanımlanmıştır.

Coğrafya: dünya üzerindeki çeşitli çevrelerin alan ve mekanlarını ve bunların birbiriyle etkileşimlerini inceler.

Coğrafya özet olarak insan ve yer (dünya,mekan,çevre)arasındaki etkileşimi inceler.

Coğrafya, insanın yaşam alanı olarak yeryüzünü inceleyen bir bilim dalıdır

Coğrafya bazı araştırmacılar tarafından 4 özellikle karakterize edilmektedir.

1. bir yere eşsiz bir karakter kazandıran ,yeryüzü üzerindeki özelliklerin dağılımıdır.

(örn:dağlar,nehirler,denizler vb).Bu yer nerededir? Sorusu ile sorulur ve analiz edilir.

2. bazı şeylerin oldukları yerlerde ve zamanda neden ve nasıl meydana geldiğini anlamaktır.

3. meydana gelen olayların ,diğer olaylarla ilgisi ve bağlantısıdır.

4. coğrafyanın haritalar ile bilgilerin ve fikirlerin iletişimini sağlamasıdır.

Coğrafyanın bu alanı eşsiz bir önemdedir ve her türlü planlama ve uygulama için vazgeçilmez önemdedir.

Coğrafya bazı yeteneklerin gelişimini ve kavramların anlaşılmasını içerir .

Bu kavram ve yetenekler fiziki çevre (ortam),beşeri çevre (birey ve toplum)ve bunlar arasındaki ilişki ile ilgilidir.

Bütün bu kavramlar aynı zamanda turizmle ilgili kavramlardır ve coğrafya ile ilişki ve iş birliği alanlarıdır.

Aşağıda bu soruların turizm amaçlı olarak kullanılması ile ilgili örnekler görülmektedir.

- Bu yer nerededir ?
- Bu yer neye benzemektedir? Ne gibidir?
- Bu yer niçin böyledir ?Neden bu şekli almıştır?
- Bu yer diğer yerlerle nasıl bir bağlantı içerisindedir?
- Bu yer nasıl değişmektedir?
- Bu yerde yaşamak (olmak)neye benzemektedir?
- Bir başka yere bu yer nasıl benzemekte veya nasıl farklılaşmaktadır?

TARİHİ ÇAĞLAR

Giriş ve Anadolu'nun Tarihsel Derinliği

- Anadolu:** İnsanlık tarihinin ve yerleşik yaşamın en eski merkezlerinden biri.
- Temel Karakter:** Yazılı tarih öncesinden (Prehistorik) modern döneme uzanan kesintisiz yerleşim zinciri.
- Turizm Potansiyeli:** "Açık Hava Müzesi" niteliğiyle arkeolojik, kültürel ve inanç turizmi için eşsiz bir zemin.

Tarih Öncesi Dönemler (Prehistorik Çağlar)

- **Paleolitik &**
- **Mezolitik:** Avcı-toplayıcı yaşam, mağara yerleşimleri.
 - *Önemli Merkezler:* Karain, Beldibi, Belbaşı mağaraları (Antalya).
- **Neolitik (Cilalı Taş):** Tarım, hayvancılık ve ilk köyler.
 - *Önemli Merkezler:* **Çatalhöyük (Konya), Göbeklitepe (Şanlıurfa),** Hacılar (Burdur).
- **Kalkolitik:** Bakırın işlenmesi ve ilk ticaret formları.

Anadolu'nun Kadim Uygarlıkları (MÖ 2000 - MÖ 300)

- Hititler:** İç Anadolu merkezli ilk büyük imparatorluk (Hattuşa-Çorum).
- Urartular:** Doğu Anadolu'da taş işçiliği ve sulama kanalları (Tuşpa-Van).
- Frigler:** Orta Anadolu'da dokuma ve müzik kültürü (Gordion-Ankara).
- Lidyalılar:** Paranın icadı ve Kral Yolu (Sardes-Manisa).
- İyonyalılar:** Ege kıyılarında bilim ve felsefenin doğuşu (Efes, Milet).

BUNLARI BİLİYORMUYUZ

İlk Uzay Bilimcisi Thales,

- ❖ İlk Kez Ay Tutulmasını Keşfeden Anismenes,
- ❖ İlk Kadın Hakları Savunucusu Aspasya,
- ❖ Doğa Bilimcisi Hereklaus,
- ❖ Tıp Biliminin Öncüsü Hipokrat
- ❖ Matematikçi Pisagor Anadolu'ludur.
- ❖ Ünlü Şair Ezop,Efes'li
- ❖ “Gölge Etme,başka İhsan İstemem”sözünün Sahibi Diyojen Sinop'ludur.
- ❖ M.Ö.4.Yy'da Tespit Edilen Dünyanın 7 Harikasından İkisi Olan Artemis Tapınağı (Efes) Ve Mouselos Mezar Anıtı (Bodrum) Anadolu Toprakları Üzerinde Bulunuyordu.
- ❖ Tarihte Kadın Savaşçılarıyla Bilinen Amazonlar Anadolu Topraklarında Yaşamış Ve Efes,smyrna (İzmir),midilli Adasında Mytilana Ve Karadaniz'de Sinope Olmak Üzere 4 Önemli Kent Kurmuşlardır.

Tarihî Çağlardaki uygarlıkların listesi

- **İlk Çağ:** Hitit–Urartu–Frig–Lidya
- **Klasik:** Pers–Makedon–Roma–Bizans
- **Orta Çağ:** Selçuklular–Beylikler
- **Yeni/Yakın Çağ:** Osmanlı → Türkiye Cumhuriyeti

Anadoludaki Uygarlıklar

- **Hatti Uygarlığı (M.Ö. 2500–2000):** Anadolu'nun yerli halkı olan Hattiler, güneş kursları ve hayvan figürlü heykelcikleriyle tanınır.
- **Asur Ticaret Kolonileri (M.Ö. 2000–1800):** Anadolu'da ticaret kolonileri kurmuş, yazının yayılmasına öncülük etmişlerdir. Kayseri Kültepe bu dönemin önemli merkezidir.
- **Hititler (M.Ö. 1800–1200):** Başkentleri Hattuşaş'tır. Yazılı tabletler, anıtsal kabartmalar ve İnandık Vazosu dönemin önemli kültürel ürünleridir.
- **Frigler (M.Ö. 1200–700):** Başkentleri Gordion'dur. Tarım ve hayvancılık temelli bir kültür geliştirmişler, tapınak mimarisi ve kaya anıtlarıyla tanınmışlardır.

- . **Urartular (M.Ö. 900–600):** Doğu Anadolu’da Van merkezli bir uygarlık kurmuşlardır. Sulama kanalları ve kaleleri ile bilinirler.
- . **İyonlar (M.Ö. 1050–300):** Ege kıyılarında gelişmiş, bilim, felsefe ve sanat alanında önemli katkılar sunmuşlardır. Miletli Thales ve Efesli Herakleitos bu uygarlığın önde gelen isimlerindendir.
- . **Lidyalılar (M.Ö. 700–546):** Parayı ilk kez kullanan uygarlık olarak bilinirler. Başkentleri Sardes’tir.
- . **Persler, Helenistik Krallıklar, Roma ve Bizans:** Anadolu’nun sonraki dönemlerinde egemen olmuş ve kültürel mirasa katkıda bulunmuşlardır.

ANADOLUDAKİ İLK YERLEŞİMLER (seçilmiş merkezler)

- . **Göbeklitepe (Şanlıurfa):** Erken Neolitik ritüel kompleksi (~MÖ 9600+).
- . **Çayönü (Diyarbakır), Nevalı Çori (Şanlıurfa), Hallan Çemi (Batman):** Erken tarım/yerleşik yaşam.
- . **Çatalhöyük (Konya), Hacılar (Burdur):** Geç Neolitik–Kalkolitik yerleşmeler; mimari, çanak-çömlek,
- . **Diğer önemli höyük ve merkezler:** Arslantepe (Malatya), Aşıklıhöyük (Aksaray), Alacahöyük (Çorum), Limantepe (İzmir), Beycesultan (Denizli), Kültepe/Kaniş (Kayseri), Troya/Truva (Çanakkale) vb.

Kumtepe

Ilipınar

Limantepe

Beycesultan

Hacılar

Erbaba

Çatalhöyük

Canhasan

Yumuktepe

Aşklıhöyük

Köşkhöyük

Değirmendere

Arslantepe

Büyüktepe

Soshöyük

Karaz

Tulintepe

Norşuntepe

Çayönü

Nevali Çori

Göbeklitepe

Tilkitepe

Hallan Çemi

Anadolu'da İlk Yerleşimler

A map of the Hittite Empire, which is highlighted in a solid green color. The empire is located in the northern part of the Anatolian Peninsula, extending from the Black Sea in the north to the Taurus mountains in the south, and from the Euphrates river in the east to the Mediterranean Sea in the west. The capital, Hattuşaş, is marked with a red dot in the northern part of the empire. The surrounding regions are shown in various shades of brown and tan, representing different geographical features and neighboring lands. The Black Sea is visible to the north, and the Mediterranean Sea to the west. The Taurus mountains are visible to the east, and the Euphrates river is visible to the south.

Hattuşaş

Hititler İmparatorluğu
Etki Alanı

A topographical map of central Turkey and surrounding regions. A large area in central Turkey is highlighted in bright green. The word "Gordion" is written in black text within this green area. The map shows the Mediterranean Sea to the west, the Black Sea to the north, and the Taurus mountains to the east. The green area is roughly rectangular, covering parts of the Taurus and Taurus mountains.

Gordion

Kral Midas (M.Ö. Yaklaşık 700)
Frig Etki Alanı

Urartu Ekti Alanı

Tuşpa

Sardes

Lidya Krallığı M.Ö. 6. Yüzyıl
Kral Kroisos / Karun Dönemi

HATTUŞAŞ

ALIŞAR

KANIŞ KARUM

KARAHÖYÜK

ASUR

Asur Ticaret Kolonileri

TURİZM VE COĞRAFYA İLİŞKİSİ

Şimdi bu soruları örneklerle açıklamaya ve turizmle ilişkisini anlamaya çalışalım.

TURİZM: İnsanların sürekli ikamet ettikleri, çalıştıkları yerler dışında yerleşmemek ve ekonomik anlamda gelir elde etmemek koşuluyla dinlenme, eğlenme, merak, spor, sağlık, kültür, deneyim kazanma, akraba ziyareti, kongre ve seminerlere katılma, dini gereklerini yerine getirme gibi nedenlerle kişisel ya da toplu olarak yaptıkları seyahatlerden ve iş ve ilişkiler bütünüdür.

TURİST NEDİR:

Belirli bir gelir ve boş zamana sahip, ikamet ettiği yer dışına geçici süreyle çıkan, gittiği yerde **ekonomik üretimde bulunmayan** tüketicidir.

- Turist Kriterleri:**

- Sürekli yaşamadığı bir yere gitmeli.

- Ekonomik anlamda tüketici olmalı (gelir elde etmemeli).

- Belirli bir boş zamana ve bütçeye sahip olmalı.

- Kimler Turist Değildir?** Çalışmaya gelenler, yerleşmek isteyenler, öğrenciler (uzun süreli) ve transit yolcular.

TURİZM ENDÜSTRİSİNİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

- Hizmet Esaslıdır:** Soyut bir ürün sunulur, stoklanamaz.
- Arzın Esnek Olmaması:** Tarihi bir mekanın veya yatak kapasitesinin kısa sürede artırılması zordur.
- Heterojen Yapı:** Konaklama, ulaşım ve yeme-içme gibi çok farklı sektörlerin uyumunu gerektirir.
- Yüksek Yatırım:** Turizm arzı yaratmak büyük sermaye ve altyapı gerektirir.

Turizmin Tarihsel Gelişimi

1. Antik Çağ ve İlk Dönem Seyahatleri

İnsanlar, tarihin ilk çağlarından beri yaşamsal faaliyetler başta olmak üzere çeşitli nedenlerle sürekli hareket halindedirler.

•**Teknolojik Dönüm Noktası:** M.Ö. 4000 yılında Sümerler tarafından **tekerleğin icat edilmesi**, seyahat hızını ve kapasitesini artıran en önemli gelişme olmuştur.

•**Kültürel ve Dini Motivasyon:** M.Ö. 3000'li yıllarda Eski Mısır'da yer alan piramit ve tapınakları ziyaret amaçlı seyahatler düzenlenmiştir.

•**Sportif Organizasyonlar:** M.Ö. 776 yılında Eski Yunan'da **Olimpiyat Oyunları**'nın başlaması, Olimpia bölgesine yönelik kitlesel bir seyahat hareketi başlatmıştır.

•**Seyahat Nedenleri:** Antik çağlarda seyahatler modern anlamdaki "boş zaman" değerlendirmesinden ziyade; **ticari, dini, kültürel ve askeri** gerekliliklere dayanmaktaydı.

2. Orta Çağ: Bilgi ve Kültür Transferi

•**Haçlı Seferleri (11. - 13. Yüzyıl):** Bu dönemde gerçekleştirilen seferler, denizaşırı seyahatlerin en önemli örneklerindendir.

•**Kültürel Etkileşim:** Askeri amaçlı görünse de bu seyahatler; yolcuların edindiği bilgi, tecrübe ve kültürel birikimin Avrupa'ya taşınmasına ve Avrupa'nın zenginleşmesine zemin hazırlamıştır.

3. Modern Turizm Çağının Doğuşu

Modern Turizm Çağının Doğuşu: Thomas Cook Dönemi

Ulaştırma alanındaki teknolojik devrimler, modern turizm endüstrisinin temelini oluşturmuştur. 18. ve 19. yüzyıllarda İngilizler, keyfi seyahatler konusunda öncü bir konuma gelmişlerdir.

•**İlk Organize Seyahat (1841):** Thomas Cook'un Leicester'dan Loughborough'a 570 kişilik bir grup için trenle düzenlediği seyahat, **modern turizm çağının başlangıcı** olarak kabul edilir.

•**Seyahat Acenteliğinin Kurulması (1845):** İlk başarılı organizasyonun ardından Cook, tarihteki ilk seyahat acentesini kurarak 350 katılımcı ile İskoçya turlarını başlatmıştır.

•**Büyük Kıta Turu (1856):** Turizm faaliyetlerini Avrupa geneline yayarak Rhine Vadisi, Belçika ve Fransa'yı kapsayan geniş çaplı turlar düzenlenmiştir.

•**Dünya Turu (1872):** 222 gün süren dünya turu, ünlü yazar Jules Verne'in "**80 Günde Devri Alem**" yapıtına ilham kaynağı olmuştur.

•**Küreselleşme:** Cook'un başarısıyla ofisleri dünya geneline yayılmış ve turizm hareketleri kitlelere ulaşmaya başlamıştır.

4. 20. Yüzyıl ve Günümüz Turizmi

•**Savaşların Etkisi:** 20. yüzyıldaki Dünya Savaşları, ekonomik ve sosyal refahı sarsarak turizm hareketlerini geçici olarak olumsuz etkilemiştir.

•**Ulaşımda Teknolojik Devrim:** Karayolları ve otomobillerin artışı ile hava ulaşımındaki yenilikler; seyahatleri daha hızlı, kolay ve konforlu hale getirerek turizmde dönüm noktası yaratmıştır.

•**Kitle Turizmi:** Kitle ulaşım araçlarının yaygınlaşması maliyetleri düşürmüştür, turizmin geniş halk kitlelerine yayılmasını sağlayarak günümüzdeki anlamını kazanmasını sağlamıştır.

TÜRKİYE'DE TURİZM

- ❖ **Cumhuriyet Öncesinde Türkiye'de Turizm**
- ❖ İkinci Mahmut döneminde “kırlangıç” adlı buharlı geminin alımıyla başlayan deniz taşımacılığı 1829 yılında Tersane-i Amire tarafından alınan kebir(büyük) ve sağır (küçük) buharlı gemilerin alınması ile gelişmeye başlamıştır.
- ❖ 1838 yılında Fransa seferini yapmak üzere Peyki Şevket vapuru inşa edilmiştir.
- ❖ 29 Ekim 1890 tarihinde kabul edilen 190 sayılı “Seyyahine tercümanlık edenler hakkında tatbik edilecek 190 sayılı nizamname” dış turizm hareketlerinin bir sonucu olarak yürürlüğe sokulmuştur.
- ❖ 19. Yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında “Orient Express”in İstanbul'a sefer düzenlemeye başlaması ile birlikte otellerin açılmaya başladığını ortaya koymaktadır.
- ❖ **Ünlü Oteller**
- ❖ Pera palas
- ❖ Otel d'agnleterr
- ❖ Büyük Londra

Turizm Teşvik Kanunu:
1980 tarihinde 2634 sayılı

Turizmin Özellikleri

- ❖ Sürekli kalmama,
- ❖ Gelir elde etmeme,
- ❖ Turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep etmek.

TURİZM VE EKONOMİ:

Turizm, boş zamanın ve tasarrufun nasıl kullanılacağına ilişkin ekonomik bir kararlarla başlayan ve yatırım, tüketim, istihdam, dışsatım ve kamu gelirleri gibi ekonomik yönleri bulunan bir sosyoekonomik olaydır.

TURİZMİN DİĞER BİLİM DALLARIYLA İLİŞKİLERİ

Turizm olayı, konaklama,
yeme-içme, seyahat
işletmeleri ve benzeri
turizm koşulları açısından
işletmecilik bilimi ile ortak
bir çalışma alanı
doğmaktadır

TURİZM VE COĞRAFYA:

Bölgelerin, coğrafik yapı ve özelliklerini, iklim durumunu, doğal faktörleri ve beşeri kaynakları inceleyen bir bilim dalı olan coğrafya, bir mekân içinde oluşan ve mekânla çok sıkıcı ilişkisi bulunan turizm olayı ile yakından ilgilenmektedir.

TURİZM VE SOSYOLOJİ:

Turizm, farklı sosyal ve kültürel yapılara sahip olan toplumların birbirleri ile ilişkiler kurmasına, farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültür düzeyleri arasındaki bir etkileşime ve bunların sonucunda sosyal yapının ahlak anlayışının ve giderek toplumsal davranış kalıplarının değişmesine yol açan sosyal bir olaydır.

TURİZM VE HUKUK:

Toplum düzenini sağlayıcı kuralları belirleyen hukuk bilimi, toplumun birçok kesimini ilgilendiren turizm olayı ile çok yönlü olarak ilişki içindedir.

Yabancıların seyahat ve geçici konaklamalarından doğan ilişkiler, olaylar ve bunların doğurduğu sorunlar yeni bir dizi yasal düzenlemeyi zorunlu kılmaktadır.

TURİZM VE SİYASİ BİLİMLER:

Turizm olayına katılan milyonlarca insanın değişik ölkelere seyahat etmesi ve geçici sürelerde de olsa bu ölkelerde yaşaması, uluslararası siyasal ilişkileri birçok yönde etkilemektedir. Turizm toplumların birbirini tanımasını, karşılıklı anlayış, işbirliği ortamında olmasına ve giderek çeşitli alanlarda yakınlaşmanın artmasını sağlar.

Turizmin Gelişmesine Etki Eden “Değişmeler”:

- Toplum yapısında tam bir değişiklik olmuştur,
- Yeni bilimsel buluşlar,
- Yeni sömürge ve balonların keşfi ve icadı,
- Sosyal sınıf kavramının ortaya çıkması,
- Eğitimin yaygınlık kazanması,
- Kentlerin, büyük şehirler ve metropollerine haline gelmesi,
- Büyük şehirlerin sanat ve kültür merkezi kimliğini alması,
- Ulaşım sisteminin gelişmesi,
- Toplum önem kazanmış “sosyal adalet ve sosyal refah”,
- Kitlelerarası iletişim ağının kurulması.

Turizmin “Gelişmesine” Etki Eden Unsurlar:

- Boş zamanın artması,
- Ücretli tatil hakkı,
- Teknolojik gelişmeler,
- Gelir düzeyinin artması,
- Kentleşme ve nüfus artışı,
- İnsan ömrünün uzaması,
- Sosyal güvenlik,
- Seyahat özgürlüğü,
- Turizm bilincinin oluşması,
- Kültür ve eğitim düzeyinin artması

Turizm endüstrisinin özellikleri

- Turizm sektöründe arzın yaratılması yüksek miktarda yatırım gerekir.
- Turizm endüstrisi yılın 365 günü ve 24 saat hizmet veren bir özellik gösterir. Tatil yönü yoktur.
- Turizm endüstrisinde genellikle hizmet üretilir.
- Hizmet, satışı, üretimi ve tüketimi yönünden soyut özellik gösterir.

- Depolama özelliđi yoktur
- Hizmetlerin fiyatlandırılması zar zor ve karmaşık bir özelliğe sahiptir.
- Turizm endüstrisi büyük ölçüde insan gücüne dayanır. Emek yoğun bir özellik gösterir.
- Risk oldukça yüksektir.
- Turizm endüstrisinde tüketici niteliğindeki turist, ürünü satın almak için üretildiğı yere gelmek durumundadır

TURİZM ÇEŞİTLERİ

1. Kültür Turizmi

2. Köy Turizmi

3. Macera Turizmi

4. Aktivite Turizmi

5. Ziraat Turizmi

6. Yeşil Turizm

7. Eko Turizm

8. Botanik Turizmi

9. Atlı Tabiat Yürüyüşü

10. Dağ Turizmi

11. Tabiat Yürüyüşü

12. Mağara turizmi

13. Yaban Hayatı Turizmi

14. Kuş gözlemciliği

15. Bal ve Arı Terapi (Api Terapi) Turizmi

16. Akarsu Turizmi

17. Hava Sporları

18. Sportif Olta Balıkçılığı

19. Sualtı Dalış Turizmi

20. Bisiklet Turizmi

21. İpek Yolu Turizmi

22. Çiftlik Turizmi

23. Gastronomi Turizmi

24. Rekreasyon Turizmi

25. Kır ve Orman Turizmi

26. Yayla Turizmi

27. Flora Turizmi

28. Karavan Turizmi

29. Golf Turizmi

30. Kamp Turizmi

31. Triatlon Turizmi

32. Spa Turizmi

33. Yelken Turizmi

34. Jeo Turizm

35. Sağlık Turizmi

36. Kelebek Turizmi

37. Su Yogası

38. Kızak

39. Okçuluk turizmi

40. Spor Turizmi

41. Foto Safari

42. Paintball Turizmi

43. İnanç turizmi

29. Golf Turizmi

30. Kamp Turizmi

31. Triatlon Turizmi

32. Spa Turizmi

33. Yelken Turizmi

34. Jeo Turizm

35. Sağlık Turizmi

36. Kelebek Turizmi

37. Su Yogası

38. Kızak

39. Okçuluk turizmi

40. Spor Turizmi

41. Foto Safari

42. Paintball Turizmi

43. İnanç turizmi

**43. Göl (Buzul Gölleri)
Turizmi**

44. Golf Turizmi

45. Kış Turizmi

46. Film ve Turizm

**47. Zipline (İnsan
Sapanı) Aktiviteleri**

**48. Festival (Şenlik)
Turizmi**

49. Şelale Turizmi

**50. Toplum Temelli
Turizm**

51. Deniz Turizmi

52. Tarih Turizmi

53. ay Turizmi

54. Glamping Turizmi

55. İklim Terapi

56. Orman Banyosu

56. Dijital Detoks

Coğrafyanın araştırma konularından da anlaşılacağı gibi ilgi alanı oldukça geniştir. Bu durum coğrafyanın kendi içinde ana bilim dallarına ayrılarak, belirli konularda uzmanlaşarak gelişmesine neden olmuştur. Çok genel olarak, **insanın yaşadığı mekânın fiziki özelliklerini (yeryüzü şekilleri, iklim, sular, toprak özellikleri, bitki örtüsü vb.)** fiziki coğrafya, insanın mekânda gerçekleştirdiği faaliyetleri ve mekânsal düzenlemeleri-şekilleri (**tarım, sanayi, ticaret, ulaşım, turizm, yerleşmeler, sanayi alanları, yollar, limanlar, turizm alanları, nüfus hareketleri, kültürel özellikler ve siyaset vb.**), beşerî coğrafya incelemektedir. Gerek fiziki coğrafya gerekse beşerî coğrafya yine kendi içinde alt dallara ayrılmakta, coğrafyanın bir konusu üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Coğrafya bir mekân ve ilişkiler bilimidir.Coğrafyada mekân yeryüzüdür ve burada meydana gelen olaylar, insan-mekân karşılıklı etkileşimi ve neden-sonuç ilişkisi içinde ele alınır. Coğrafya diğer bilimlerden farklı olarak, olayları incelerken mekânsal ilişkileri ön planda tutar.

Turizm Coğrafyası Nedir?

Tanım: Turizm coğrafyası; turistik faaliyetlerin mekânsal organizasyonunu, bu organizasyonun neden-sonuç ilişkilerini ve doğal/beşerî çevre üzerindeki multidisipliner etkilerini inceleyen bir disiplindir.

Turizm coğrafyası: turistik faaliyetlerin **mekânsal dağılımını, nedenlerini, sonuçlarını** ve çevresel etkilerini inceleyen bir bilim dalıdır.

- **1. Temel İlkeler ve Analiz Yöntemleri**
- **Mekânsallık:** Turistik arz ve talebin belirli coğrafi koordinatlarda yoğunlaşma eğilimi.
- **Nedensellik:** Hareketliliğin arkasındaki iklimatik, jeomorfologik veya sosyo-kültürel itici güçler.
- **Dinamizm (Değişkenlik):** Turizm algısının zaman ve mekân parametrelerine göre evrilmesi.
- **Sürdürülebilirlik:** Kaynak kullanımında ekolojik dengenin ve taşıma kapasitesinin korunması.

• II. Turizm ve Coğrafya Etkileşimi

- Turizm ile coğrafya arasındaki ilişki, "Doğal Çevre" ve "Beşerî Çevre" olmak üzere iki ana eksenle incelenir:

- **A. Doğal Çevre Bileşenleri**
- **Klimatik Kaynaklar:** Rekreatyoneel faaliyetleri belirleyen temel faktör (Güneşlenme süresi, kar kalınlığı vb.).
- **Jeomorfolojik Yapı:** Dağ, plato, kanyon ve mağara gibi oluşumların turistik ürün kimliğine dönüşmesi.
- **Hidrografik Kaynaklar:** Termal sular, göller ve kıyı ekosistemlerinin çekicilik faktörü.
- **B. Beşerî Çevre Bileşenleri**
- **Kültürel Peyzaj:** Tarihi miras, arkeolojik sit alanları ve inanç merkezleri.
- **Demografik Yapı:** Yerleşme dokusu ve ulaşım ağlarının destinasyon erişilebilirliğine etkisi.

Etki Alanı

Ekonomik

Toplumsal

Fiziksel Çevre

Olumlu ETKİLERİ

Ödemeler dengesi, istihdam artışı, altyapı gelişimi.

Kültürel etkileşim, toplumsal barış, dil öğrenimi.

Restorasyon, koruma bilinci, çevre düzenlemesi.

Olumsuz Etkileri

Bölgesel enflasyon, dışa bağımlılık, mevsimlik dalgalanma.

Ticarileşme, kültürel erozyon, iletişim çatışmaları.

Kirlilik, doğal habitat tahribatı, gürültü ve yoğunlaşma.

IV. Türkiye'nin Turizm Potansiyeli ve Bölgesel Analiz

Türkiye, Asya ve Avrupa arasındaki jeopolitik konumu ve biyoçeşitliliği ile "Turizmde Çeşitlendirme" stratejisine en uygun ülkelerden biridir.

1. Bölgesel Karakteristikler

- Marmara:** Kültürel miras ve kongre turizmi merkezi.
- Ege ve Akdeniz:** Kıyı turizmi ve arkeolojik destinasyon yoğunluğu.
- İç Anadolu:** İnanç turizmi, gastronomi ve volkanik yer şekilleri (Kapadokya).
- Karadeniz:** Doğa temelli turizm, yayla ve ekoturizm odakları.
- Doğu ve Güneydoğu:** Kış turizmi, inanç rotaları ve Mezopotamya mirası.

2. Kültürel Mirasın Tipolojisi

1.Mimari Yapılar: Kllyeler, camiler, kiliseler ve sivil mimari rnekleri (Safranbolu).

2.Tarihi Olay Meknları: Savaş alanları ve mitolojik merkezler.

3.Arkeolojik Sitler: Gmtler, hykler ve antik kent dokuları (Göbeklitepe, Efes).

4.Müzeler: Taşınabilir kültür varlıklarının koruma altına alındığı koleksiyonlar.

V. Çağdaş Eğilimler ve Modern Yaklaşımlar

Günümüz turizm coğrafyası, geleneksel modellerden koparak şu alanlara yoğunlaşmaktadır:

- Dijital Dönüşüm:** Akıllı destinasyon yönetimi ve Sanal Gerçeklik (VR) uygulamaları.
- CBS ve Uzaktan Algılama:** Turizm rotalarının optimizasyonu ve çevresel etki analizleri.
- Yeni Niş Pazarlar:** Gastronomi coğrafyası, yavaş şehirler (Cittaslow) ve iklim duyarlı planlama.

Turizm Coğrafyasının İnceleme Konuları

Dağ,Deniz,Güneş,Kum,Şifali sular, bitkiler, Ormanlar, Mağaralar, göller, Akarsular, İklim, Tarihi kalıntılar, Kültürel değerler,

Turizm Coğrafyasının Kaynakları nelerdir;

1. Güzel manzaralı yerler
2. Dağlar
3. Ormanlar
4. Kanyonlar
5. ölller
6. Göller
7. Volkanik araziler
8. Mağaralar

1. Güzel manzaralı yerler

2. Dağlar

3. Ormanlar

4. Kanyonlar

5. ölller

6. GÖLLER

7. Volkanik araziler

Volkanik dağlar, yerin derinliklerinde bulunan kızgın, erimiş ve basınç altındaki magmanın yeryüzüne çıkmasıyla oluşur.

Turizm Faaliyetlerinin Coğrafyaya Etkileri

- Doğal çevrede değişimler (kıyıların yapılaşması, ormanların turizm için düzenlenmesi).
- Sosyo-kültürel etkiler (yerel yaşam tarzlarının değişmesi, kültürel etkileşim).
- Çevresel sorunlar (kirlilik, aşırı tüketim, doğal alanların tahribi).

TURİZMİN OLUMLU EKONOMİK ETKİLERİ

- ❖ - Ödemeler dengesi üzerine etkisi
- ❖ - Gelir yaratıcı etkisi
- ❖ - Altyapı ve üstyapının geliştirilmesi etkisi
- ❖ - İstihdam yaratıcı etkisi
- ❖ - Bölgeler arası ekonomik dengesizliğin ortadan kaldırılması

Turizmin Olumsuz Ekonomik Etkileri:

- ❖ Fırsat maliyeti
- ❖ Dış ülkelere bağımlılık
- ❖ Bölgesel enflasyona etkisi
- ❖ Mevsimlik dalgalanma
- ❖ Yabancı işgücü etkisi
- ❖ Yabancı sermaye ve teknoloji transferinin etkisi

Turizmin Toplumsal Etkileri:

- ❖ Turistlerin ihtiyaçlarının işletmeler tarafından karşılanması nedeniyle bölge halkının yardımına gerek duymamaları
- ❖ Dil farklılığından kaynaklanan anlaşmazlıklar ve iletişim sorunları,
- ❖ Turistlerin bazı bölgelerde yerel haktan çekilmeleri
- ❖ İki grubun birbirlerine karşı beslediği olumsuz tutumlar
- ❖ Turistlerin kısa bir süre için bölgeye gelmiş olmaları ve tekrar ayrılacak olmaları

Turizmin Olumlu Toplumsal Etkileri:

- ❖ Toplumsal barış
- ❖ Kırsal bölgelerin kentleşmesi aile yapısı ve kadın hakları
- ❖ Eğlence ve boş zaman
- ❖ Temizlik bilinci
- ❖ Eskiler bırakılarak yeni toplumsal kurumların ortaya çıkması
- ❖ Bölgede yeni meslek gruplarının oluşmasında etkide bulunur.
- ❖ Bölge halkının kendi tarih ve kültür değerlerine sahip çıkarlar
- ❖ Dil öğrenilmesi,
- ❖ Aile bağlarının güçlenmesi.

- ❖ Turizmin Olumsuz Toplumsal Etkileri:
- ❖ Bölge halkının turistlere ekonomik çıkarları açısından bakmaları,
- ❖ Uyuşturucu , Cinsel taciz
- ❖ Ticarileşme sonucu tarihsel ve kültürel değerlerin yok olması
- ❖ Bölge halkının turistlere özenmesi

Turizm Fiziksel Çevre Üzerinde Olumlu Etkileri:

- ❖ Tarihi yöre, anıt ve yapıların restorasyonu
- ❖ Eski yapıtların yeni kimlikleri ile düzenlemeler yapılması
- ❖ Çevrenin korunması

Turizmin Fiziksel Çevre Üzerindeki Olumsuz Etkileri:

- ❖ Doğal çevre ve fiziksel çevrenin bozulması,
- ❖ Çevrenin kirlenmesi (piknik atıkları),
- ❖ Turistik atıkların sağlığı olumsuz etkilemesi,
- ❖ Gürültü ve ses,
- ❖ Yoğunlaşma ve nüfus artışı.

TURİZM VE COĞRAFYA

- Coğrafya → **Mekân bilimi**
- Turizm → **İnsan hareketliliği ve tüketim**
- Birleştikleri nokta: **Turizm Mekânı (Tourism Space)**
- İlgili disiplinler: Ekonomi, sosyoloji, ekoloji, planlama, kültürel çalışmalar.

Uygulama Alanları: Bölgesel planlama, destinasyon yönetimi, çevresel analiz, CBS.

Turizm, en basit bir sistem halinde alınırsa, üç mekânsal unsurdan meydana gelir;

- a) Turistlerin yaşadığı yerler (turist çıkaran bölgeler)
- b) İnsanların gezmek üzere gittikleri yerler (turistlerin varış bölgeleri)
- c) Turist gönderen ve alan yerler arasında yapılan yolculuklar.

Turizm coğrafyası, sadece gidilen turistik yerlerin özelliklerini değil, aynı zamanda turizme olan talebin mekânsal özelliklerini ve bunların ortaya çıkardığı kalıpları anlamaya yönelik çalışmalarda yapmaktadır.

Turizm coğrafyası, uluslararası ya da iç turizmde, turist hareketleri ve meydana getirdiği akış kalıplarını inceleyen çalışmalarıyla, turistlerin seyahatlerini sağlayan uygun rota ve güzergâhların oluşturulmasına, bunların haritalanmasına katkıda bulunmaktadır. Turizmin etkilerinin araştırılması da turizm coğrafyasının başlıca konuları arasındadır.

Turizm coğrafyası sadece günümüzdeki arazi kullanımı ve coğrafi kaynakların turizm amaçlı kullanımı ile ilgilenmez. Aynı zamanda gelecekte coğrafi kaynaklarda ortaya çıkabilecek değişiklikleri, bu değişikliklerin turizme etkilerinin analiz edilmesini de kendine konu edinir.

Bölgelerin, coğrafik yapı ve özelliklerini, iklim durumunu, doğal faktörleri ve beşeri kaynakları inceleyen bir bilim dalı olan coğrafya, bir mekân içinde oluşan ve mekânla çok sıkıcı ilişkisi bulunan turizm olayı ile yakından ilgilenmektedir.

ULAŞIM COĞRAFYA VE TURİZM

Herhangi bir ulaşım hareketliliğinde **dört temel bileşen** bulunmaktadır.Bunlar;

COĞRAFİ.Her hareketlilik bir başlangıç ve bir varış yerine ve dolayısıyla bir dereceye kadar mesafeye sahiptir.

FİZİKSEL.Her hareketlilik ,taşınan ve bunların taşınabileceği koşullar açısından spesifik fiziksel özellikler içermektedir.

İŞLEM.Her bir hareketliliğin gerçekleştirilmesi,bir konteynırda bir teknede veya bir uçak koltuğu rezervasyonu gibi ulaşım hizmetleri sağlayıcıları ile gerçekleştirilir ve maliyet bunlara göre ortaya çıkar.

DAĞITIM.Ulaşım/taşıma akışı/hareketliliği,daha karmaşık olan farklı ulaşım türleri ve terminaller içeren süreçler halinde düzenlenir.Bu süreçte birçok farklı aracı sürece dahil olur.Bu yüzden sürecin kalitesi ,maliyeti ve hızını maksimuma çıkarmak için sürecin tamamının başarılı bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Dünyada Turizmin Mekânsal Dağılımı

- . Küresel turizm merkezleri:
- . **Avrupa** (Fransa, İspanya, İtalya, Almanya)
- . **Asya-Pasifik** (Çin, Japonya, Tayland, Endonezya)
- . **Amerika** (ABD, Meksika, Brezilya)

- . 2024 verilerine göre dünya turizm hareketliliğinin %55'i Avrupa kıtasında gerçekleşmektedir.
- . En çok turist çeken şehirler: Paris, Bangkok, Londra, Dubai, İstanbul.

Ulaşımın Önemi

Ulaşım coğrafyadan kaynaklanan engellemeleri azaltmaya olanak sağladığı için dünya çapında en önemli insan faaliyetlerinden biridir. Ekonominin vazgeçilmez bir bileşenidir ve mekanlar arasındaki ilişki ve etkileşimleri desteklemede önemli bir faktördür .

1.Tarihi.

Ulaştırma türleri ,medeniyetlerin (Mısır,Roma ve Çin)yükselişinde ,ticaret ağlarının belirlenmesinde ,toplumların bu rotalar üzerinde gelişmesinde ve ulusal savunmasında farklı tarihsel roller oynamıştır.

2.Sosyal Açıdan

Ulaşım türleri sağlık refah ve kültürel etkinliklere erişimi kolaylaştırır ve bu yolla bir hizmet gerçekleştirir.

3.Siyasi Açıdan

Kamu yönetimleri,ulaştırma yatırımlarının kaynağı ve ulaştırma operasyonlarının düzenleyicileri olarak kritik bir rol oynamaktadırlar.

4.Ekonomik Açıdan

Taşımacılığın evrimi ekonomik kalkınma ile doğrudan ilişkilidir.Taşıt üretimi hava taşımacılığı şirketleri veya demiryolları gibi ulaştırma alanları dev endüstriler yaratır.

5.Çevresel Açıdan

Taşımanın belirgin katkılarına rağmen her ulaşım türüne göre değişmekle beraber önemli çevresel etkileri de vardır . Hava ve su kalitesi gürültü seviyesi ve halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri bunlardan bazılarıdır.

Dünya Turizmini Belirleyen Coğrafi Faktörler

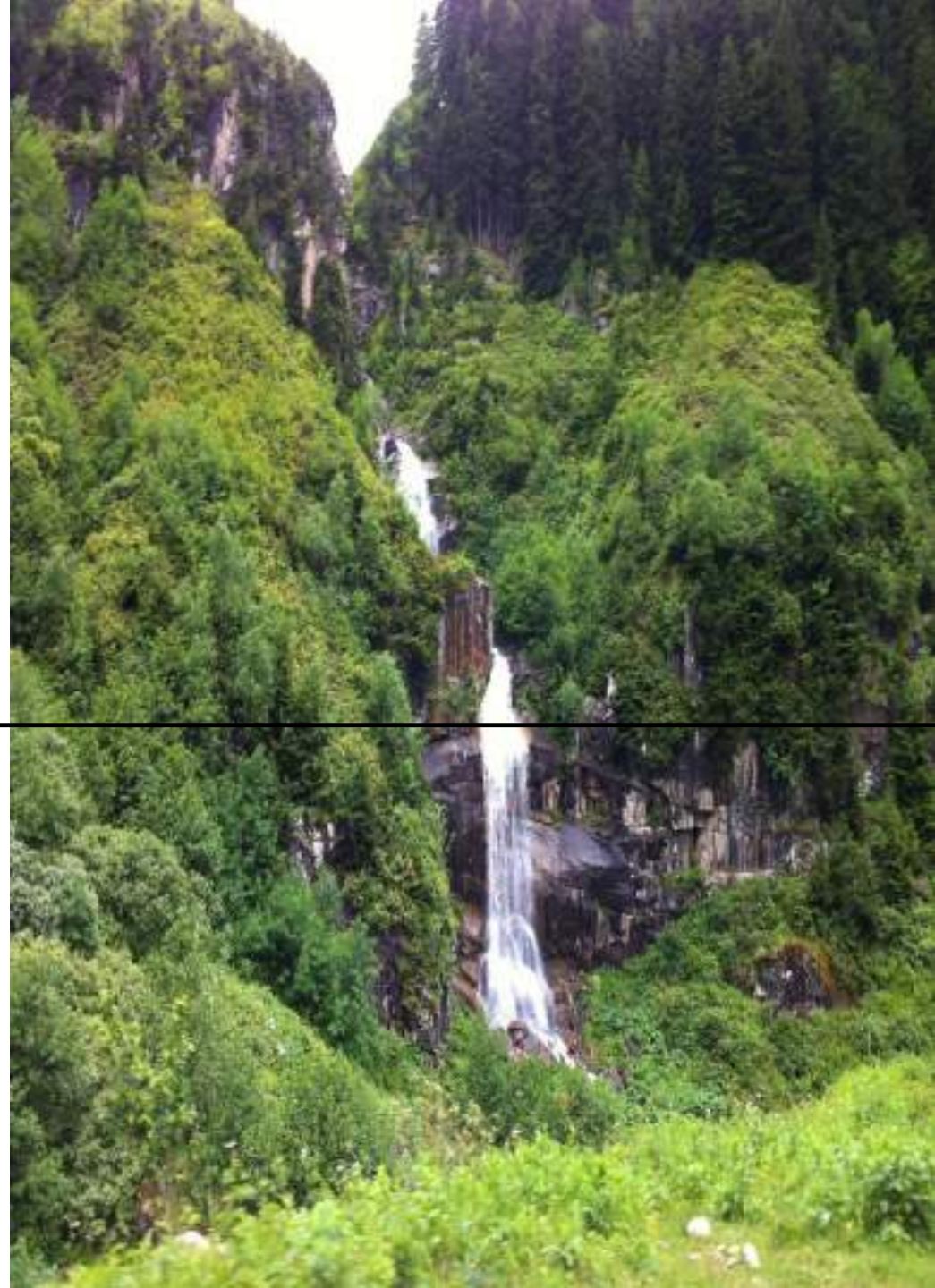
- **İklim Kuşakları:** Akdeniz, tropik, dağ ve kutup kuşakları.
- **Ulaşılabilirlik:** Havayolu ağları, kruvaziyer limanları, karayolu sistemleri.
- **Doğal Kaynaklar:** Deniz, dağ, göl, orman, çöl turizmi.
- **Kültürel Faktörler:** Diller, dinler, mimari, miras alanları.
- **Ekonomik Faktörler:** Gelir düzeyi, döviz kuru, vize politikaları.

Bölge	Turist Sayısı (milyon)	Pay (%)	Gelir (milyar \$)
Avrupa	600	55	520
Asya-Pasifik	300	27	370
Amerika	180	16	310
Afrika	50	5	45
Orta Doğu	40	4	60

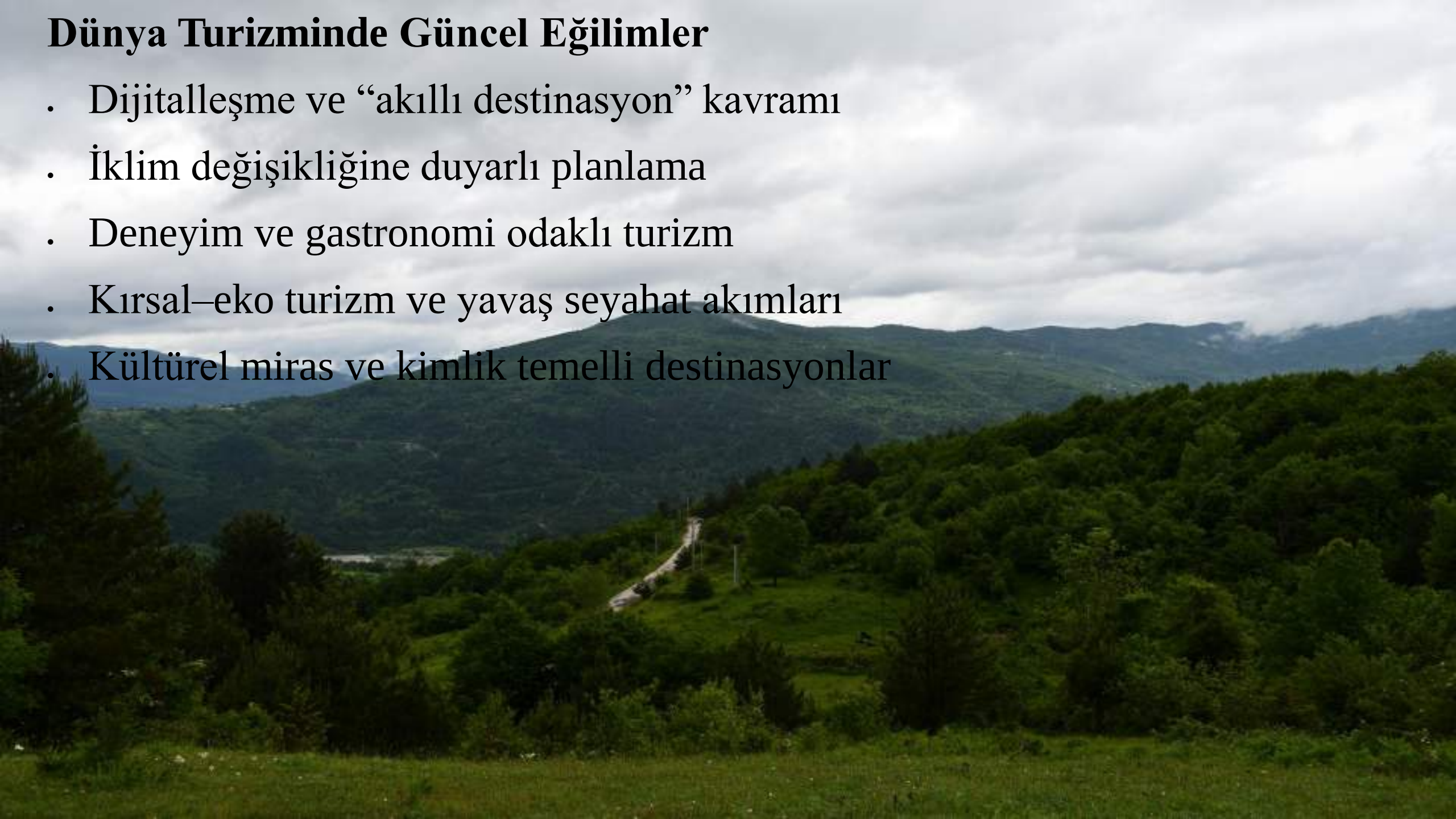
Dünya Turizminin Bölgesel Dağılımı (2024 Verileri)

(Sunucu notu: Verilerden çıkarım yaptırın — Avrupa doygun, Asya yükselen pazar.)

Dünya Turizminde Güncel Eğilimler

- . Dijitalleşme ve “akıllı destinasyon” kavramı
- . İklim değişikliğine duyarlı planlama
- . Deneyim ve gastronomi odaklı turizm
- . Kırsal–eko turizm ve yavaş seyahat akımları
- . Kültürel miras ve kimlik temelli destinasyonlar

Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Turizm Potansiyeli

- . Türkiye, **Asya ile Avrupa arasında doğal köprü** konumundadır.
- . 4 mevsim iklimi, 3 tarafı denizlerle çevrili coğrafyasıyla çeşitlilik sunar.
- . 81 ilin tamamı turizm potansiyeline sahiptir.
- . **Turizm Kuşakları:**
 - Marmara → Kültürel
 - Ege—Akdeniz → Kıyı
 - İç Anadolu → İnanç & Gastronomi
 - Karadeniz → Doğa
 - Doğu Anadolu → Kış & Termal

Türkiye’de Turizmin Coğrafi Dağılımı

Bölge	Başlıca Türler	Örnek Destinasyonlar
Akdeniz	Deniz, tatil, MICE	Antalya, Alanya, Kemer
Ege	Kültür, gastronomi, kıyı	İzmir, Bodrum, Efes
Marmara	Kültür, kongre, inanç	İstanbul, Bursa, Edirne
Karadeniz	Doğa, yayla	Trabzon, Rize, Kastamonu
İç Anadolu	İnanç, kültür, gastronomi	Kapadokya, Konya, Ankara
Doğu Anadolu	Kış, doğa, kültür	Erzurum, Van, Kars
Güneydoğu	İnanç, gastronomi	Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin

Türkiye'nin Turizm Kaynakları

- Doğal Kaynaklar:** Deniz, dağ, orman, termal sular, mağaralar.
- Kültürel Kaynaklar:** Tarihi kent dokuları, anıtlar, camiler, kiliseler.
- Somut Olmayan Miras:** Yemek kültürü, el sanatları, müzik, folklor.
- UNESCO Alanları:** Göbeklitepe, Kapadokya, Safranbolu, Pamukkale, Hattuşa, Efes, Diyarbakır Sur.
- Gastronomi Şehirleri:** Gaziantep, Hatay, Afyonkarahisar, Kastamonu.

Türkiye’de Turizm Coğrafyasının Tarihsel Gelişimi

- 1963: **1. Beş Yıllık Kalkınma Planı** – turizmin kalkınma aracı olarak kabulü.
- 1980: **Kıyı turizmi odaklı büyüme modeli** (Antalya).
- 2000’ler: **Kültür, sağlık, kongre turizmi** çeşitlenmesi.
- 2015 sonrası: **Sürdürülebilir ve yerel kalkınma odaklı turizm politikaları**.
- 2020 sonrası: **Yeşil destinasyon, gastronomi rotaları, eko-inovasyon** vurgusu.

Türkiye’de Turizm Coğrafyasının Güncel Eğilimleri

•**Gastronomi Coğrafyası:** Coğrafi işaretli ürünlerin turizme entegrasyonu.

•**Doğa ve Tabiat Turizmi:** TR81–TR82 örneği – Kastamonu, Bartın, Sinop.

•**Kırsal Kalkınma & Yavaş Şehir (Cittaslow)** uygulamaları.

•**Dijital dönüşüm:** Sanal müzeler, 3D kültürel miras.

•**İklim değişikliği etkileri:** Turizm sezonlarının yeniden dağılımı.

Türkiye’de Turizmi Etkileyen Coğrafi Faktörler

- İklimsel Çeşitlilik (Akdeniz – Karadeniz farkı)
- Ulaşım Ağı Yoğunluğu (otoyollar, havalimanları, limanlar)
- Doğal Afet Riskleri (deprem, yangın, erozyon)
- Kültürel Peyzajın Yoğunluğu (Anadolu Medeniyetleri mirası)
- Sosyo-ekonomik Dağılım (bölgesel gelişmişlik farkları)

Mekânsal Analiz ve CBS Kullanımı

. Turizm Coğrafyasında CBS (GIS):

- Turistik kaynakların haritalanması
- Ziyaretçi yoğunluk analizleri
- Rota optimizasyonu
- Taşıma kapasitesi ve çevresel izleme

. Uzaktan Algılama (RS):

- Kıyı erozyonu, arazi kullanımı, orman yangını etkileri
- Doğa temelli turizmde sürdürülebilirlik analizi

Kriter	Dünya Eğilimi	Türkiye Durumu
Turist Sayısı	Artış, Asya yükseliyor	2024'te 56 milyon turist
Gelir	1,3 trilyon \$	54 milyar \$
Türler	Eko, gastronomi, sağlık	Benzer eğilim, yeni çeşitlenme
Sorunlar	Overtourism, iklim, krizler	Bölgesel dengesizlik, mevsimsellik
Politikalar	Yeşil ve dijital destinasyonlar	2023 Turizm Stratejisi – sürdürülebilirlik odaklı

Dünya ve Türkiye Karşılaştırması

(Kaynak: UNWTO & T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2024)

Turizm Coğrafyasında Sürdürülebilirlik Yaklaşımları

- **Ekonomik sürdürülebilirlik:** yerel kalkınma, gelir dağılımı
- **Sosyal sürdürülebilirlik:** yerel halk katılımı, kültürel kimliğin korunması
- **Çevresel sürdürülebilirlik:** doğa koruma, karbon nötr uygulamalar
- Türkiye örneği: **“Yeşil Destinasyon Belgesi”, Cittaslow, Gastronomi Şehirleri Ağı**

Sürdürülebilir Korunan Alanların Turizm Potansiyeli

Biyosfer Rezervleri: Sürdürülebilir kullanımı ile biyo-çeşitliliğin korunmasında uzlaştıran çözümleri teşvik etmektedir ve 250 milyondan fazla insanın hayatına dokunmaktadırlar.

Biyosfer rezervleri ,Dünya Mirası gibi UNESCO tarafından da denetlenen uluslararası bir ağın parçası olan korunan alanlardır. Her rezerv biyolojik çeşitliliğin korunmasını sürdürülebilir kullanımı ile uzlaştıran çözümleri teşvik etmekte ayrıca çatışma önleme ve biyo-çeşitliliğin yönetimi de dahil olmak üzere sosyal ve ekolojik sistemler arasındaki değişiklikleri ve etkileşimleri anlama ve yönetmeye çalışmaktadır.

- Küresel Jeoparklar
- Ramsar Alanları
- Bölgesel Korunan Alan Ağları

TABİAT KAMPI

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
TURİZM FAKÜLTESİ

Ormancılık ve Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Üniversitesi

ORMANCILIK
TABİAT TURİZMİ

Yeni nesil turizmci ve bilimci

Turizm Coğrafyasında Güncel Sorunlar

- Aşırı turizm (overtourism)
- Taşıma kapasitesinin aşılması
- Doğal alanların tahribi
- Kültürel otantikliğin kaybı
- Bölgesel gelir eşitsizlikleri
- Afet ve kriz yönetimi eksiklikleri

Bölgeler Ve Bölümler

Coğrafi Bölge : Taşıdığı doğal, beşeri ve ekonomik özellikler nedeniyle çevresinden ayrılan, buna karşılık kendi sınırları içinde benzerlikler gösteren alana coğrafi bölge denir.

Coğrafi Bölüm : Coğrafi bölge içinde sahip olduğu doğal, beşerî ve ekonomik özellikler açısından farklılıklar gösteren daha küçük coğrafi birimlere bölüm denir.

Coğrafi Yöre : Coğrafi bölümler içinde doğal, beşerî ve ekonomik özellikler açısından farklılıklar gösteren daha küçük coğrafi alanlara yöre adı verilir.

İdari Bölüm (il, ilçe, Bucak, Köy)

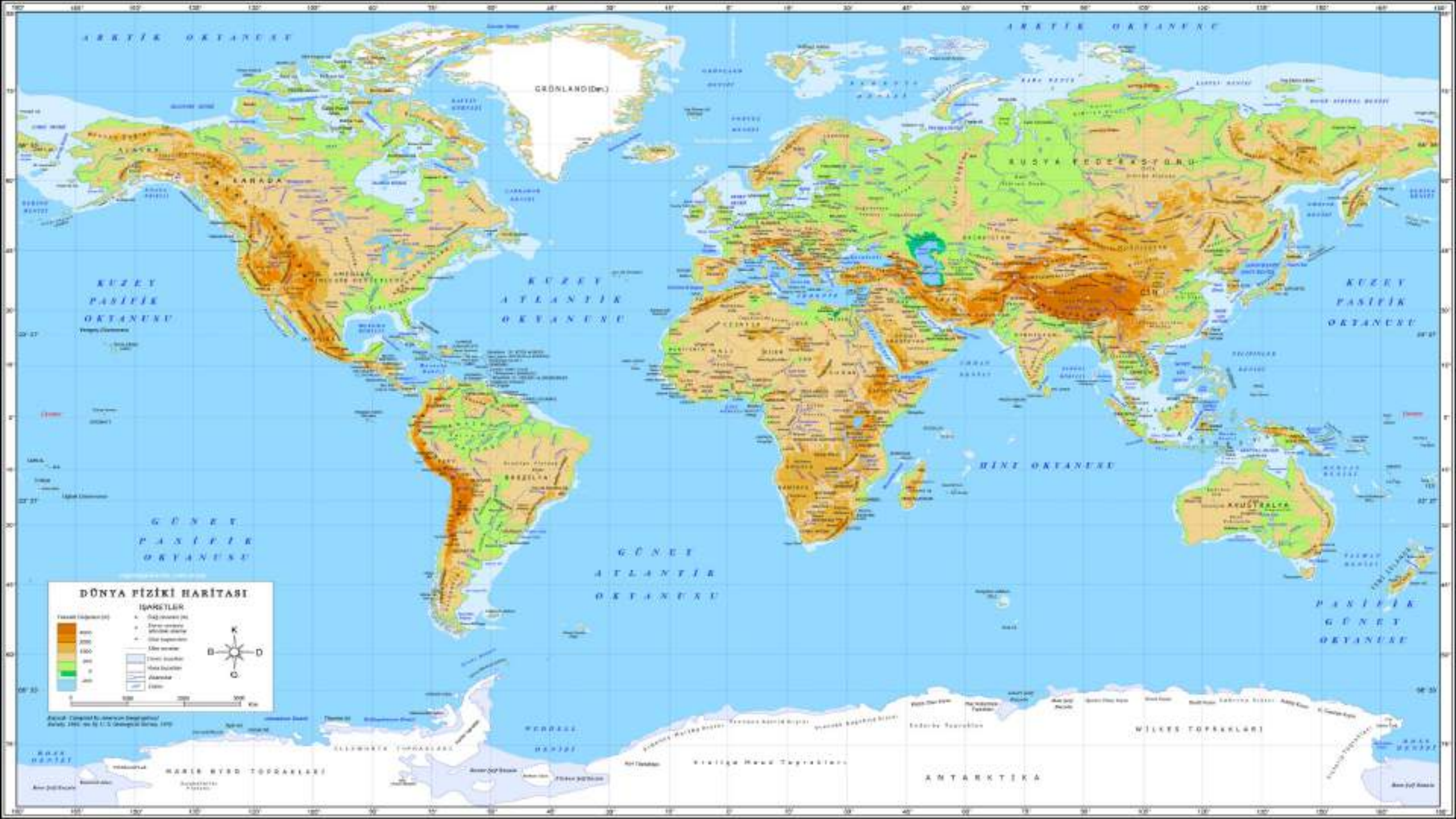
FİZİKİ COĞRAFYA HARİTASI

FİZİKİ COĞRAFYA VE TURİZM

Fiziki coğrafya insanın içinde yaşadığı ve etkileşim içinde bulunduğu doğal çevreyi ifade eder. Fiziki coğrafya, iklim, jeolojik oluşumlar, yeryüzü şekilleri, dağlık alanlar, bitki örtüsü, deniz, göl ve akarsu ile turizme kaynaklık eder, önemli çekicilik oluşturur. Günlük yaşamını, betonlaşmış şehirlerde, insan yapısı suni, sıkıcı ortamlarda geçiren günümüz insanının, doğal çevreye ilgisi giderek artmaktadır. Turizme konu olan doğal coğrafi kaynaklar oldukça çeşitlilik gösterir. Bununla birlikte, ortak özellikleri dikkate alınarak yapılacak bir sınıflandırma ile iki başlık altında ele alınabilir. Birincisi iklimatik kaynaklar.İkincisi manzara ve yerşekillerinin oluşturduğu kaynaklar

TÜRKİYE TURİZMİNDE BEŞERİ KAYNAKLAR

Turizmde beşerî kaynaklar, doğal coğrafi kaynakların dışındaki çekiciliklerdir.

Beşerî kaynaklar kendi içinde,

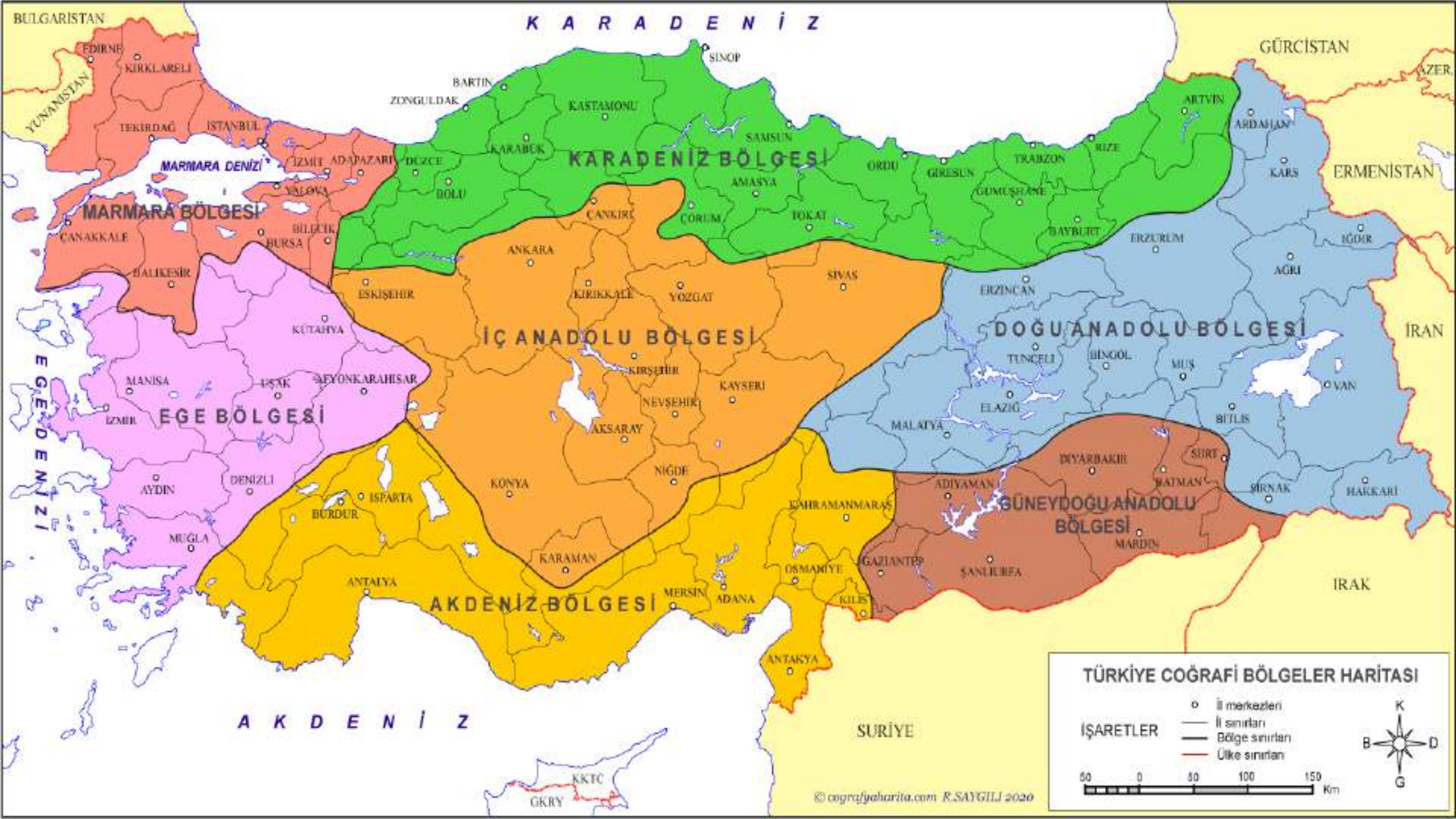
- ❖ tarihi çekicilikler,
- ❖ kültürel çekicilikler
- ❖ İnsan yapısı çekicilikler olarak ayrılabilir.

Turizmde beşerî kaynakların bir bölümünü tarihî çekicilikler oluşturur. Tarihî çekicilikler, geçmiş nesillerden bize miras kalan yapılar, mekânlar ve diğer maddi varlıklardır. Tarihî çekicilikler, tek bir yapıdan bir şehre kadar, arkeolojik sit alanından müzelere kadar çeşitli şekillerde yer alabilirler.

Kültürel çekicilikler ise, bir ülke ya da bölge halkının yaşam tarzı, gelenek görenek ve değer yargıları ve alışkanlıklar, din, dil, giyim-kuşam, mutfak, mimari ve el sanatları gibi dışa yansıyan özellikleridir. Beşerî kaynakların önemli bir bölümü de insan yapısı çekiciliklerdir. Bu çekicilikler, insanların eğlenme dinlenme amaçlı etkinlikler, yeme-içme ve alışveriş gibi taleplerini karşılamak için geliştirilmiştir. İş, eğlence, eğlenme-dinlenme amaçlı alışveriş ve kongre turizmi gibi faaliyetlere kaynaklık ederler.

Tarihî kaynakları fiziki yapılarına göre dört gruba ayırmaktadır:

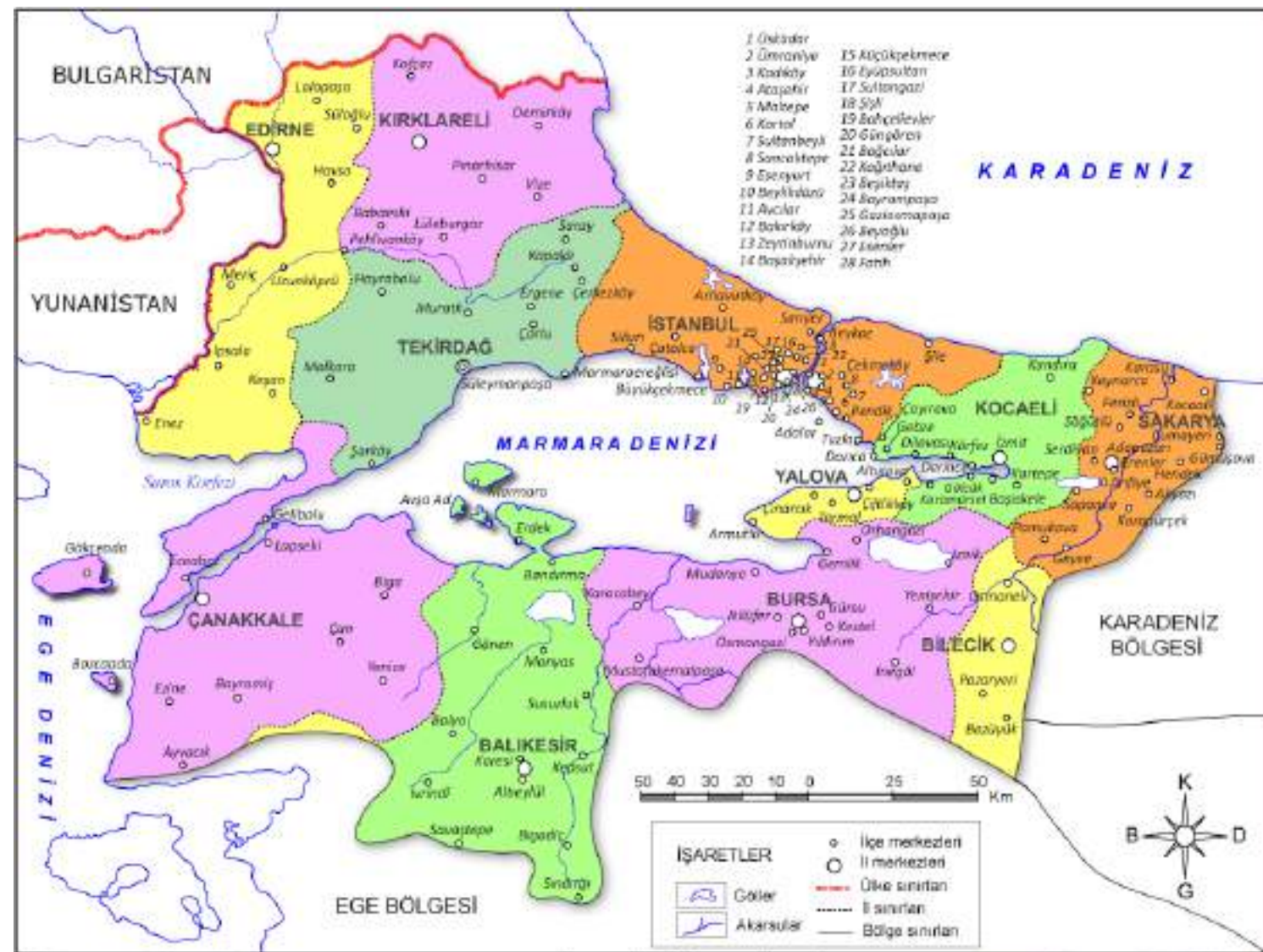
- **1.Binalar ya da bina kalıntıları:** Büyük malikâneler, camiler, kiliseler, şatolar, fabrikalar vb.
- **2.Tarihî olayların meydana geldiği yerler:** Savaşlar, dinî, mitolojik ya da siyasi olayların meydana geldiği yerler, kalıntılar.
- Buralarda hiçbir kalıntı bulunmasa bile (savaş meydanları gibi) tarihî öneme sahiptirler.
- **3.Arkeolojik “sit” ler:** İnsan tarafından yapılmış bina şeklinde olmayan anıtlar ya da diğer inşaatlar (gömütler, eski tarla sistemleri, surlar, dikili taşlar, demir yolları, madenler vb.).
- **4.Çeşitli “sit” lerden toplanmış ve başka bir yerde-yani her türlü müzede-bir araya toplanmış nesneler şeklindeki kalıntılar:**

Marmara Bölgesi

Marmara Bölgesi:

- Yıldız Bölümü,
- Ergene Bölümü,
- Çatalca-Kocaeli Bölümü,
- Güney Marmara Bölümü

Marmara Bölgesi:

Çekicilikler: İstanbul tarihi yarımada, Boğaz; Edirne Selimiye; Bursa Cumalıkızık; Trakya bağ rotaları; Kapıdağ–Adalar kıyıları

Başlıca türler: kültür, kongre/MICE, kruvaziyer, inanç, gastronomi, kıyı

Ziyaretçi profili: uluslararası + yerli kısa kaçamak

- Sorunlar:** aşırı yoğunluk, kültürel taşıma kapasitesi, hava kirliliği
- Stratejiler:** çok merkezli dağıtım (Edirne–Tekirdağ–Yalova),
- tematik rotalar** (Osmanlı–Balkan mirası; Trakya bağ yolu), akıllı yönlendirme

MARMARA BÖLGESİ TARİHİ VE KÜLTÜREL ESERLERİ

İstanbul

- **Kaleler:** Rumeli Hisarı, Anadolu Hisarı, Yedikule Hisarı
- **Camiler:** Sultanahmet Camii, Süleymaniye Camii, Eyüp Sultan Camii
- **Kiliseler:** Aya İrini, Aya Triada, Fener Rum Patrikhanesi
- **Türbeler:** Eyüp Sultan Türbesi, Kanuni Sultan Süleyman Türbesi
- **Müzeler:** Topkapı Sarayı, Ayasofya, İstanbul Arkeoloji Müzesi
- **Antik Kentler:** Byzantion kalıntıları, Yoros Antik Kenti

Edirne

- **Camiler:** Selimiye Camii, Eski Camii, Üç Şerefeli Camii
- **Köprüler:** Meriç ve Tunca Köprüleri
- **Müzeler:** Edirne Arkeoloji Müzesi, Sağlık Müzesi (II. Bayezid Külliyesi)

Bursa

- **Kaleler:** Bursa Kalesi
- **Camiler:** Ulu Cami, Yeşil Cami, Emir Sultan Camii
- **Türbeler:** Osman Gazi ve Orhan Gazi Türbeleri
- **Müzeler:** Bursa Kent Müzesi, Yeşil Türbe
- **Antik Kent:** İznik (Nicaea)

Çanakkale

- **Kaleler:** Kilitbahir Kalesi, Çimenlik Kalesi
- **Antik Kentler:** Truva, Assos, Alexandria Troas

Şehitlikler: Gelibolu Yarımadası Şehitlikleri

- **Marmara Bölgesi'nin Türkiye Turizmindeki Yeri ve Önemi**

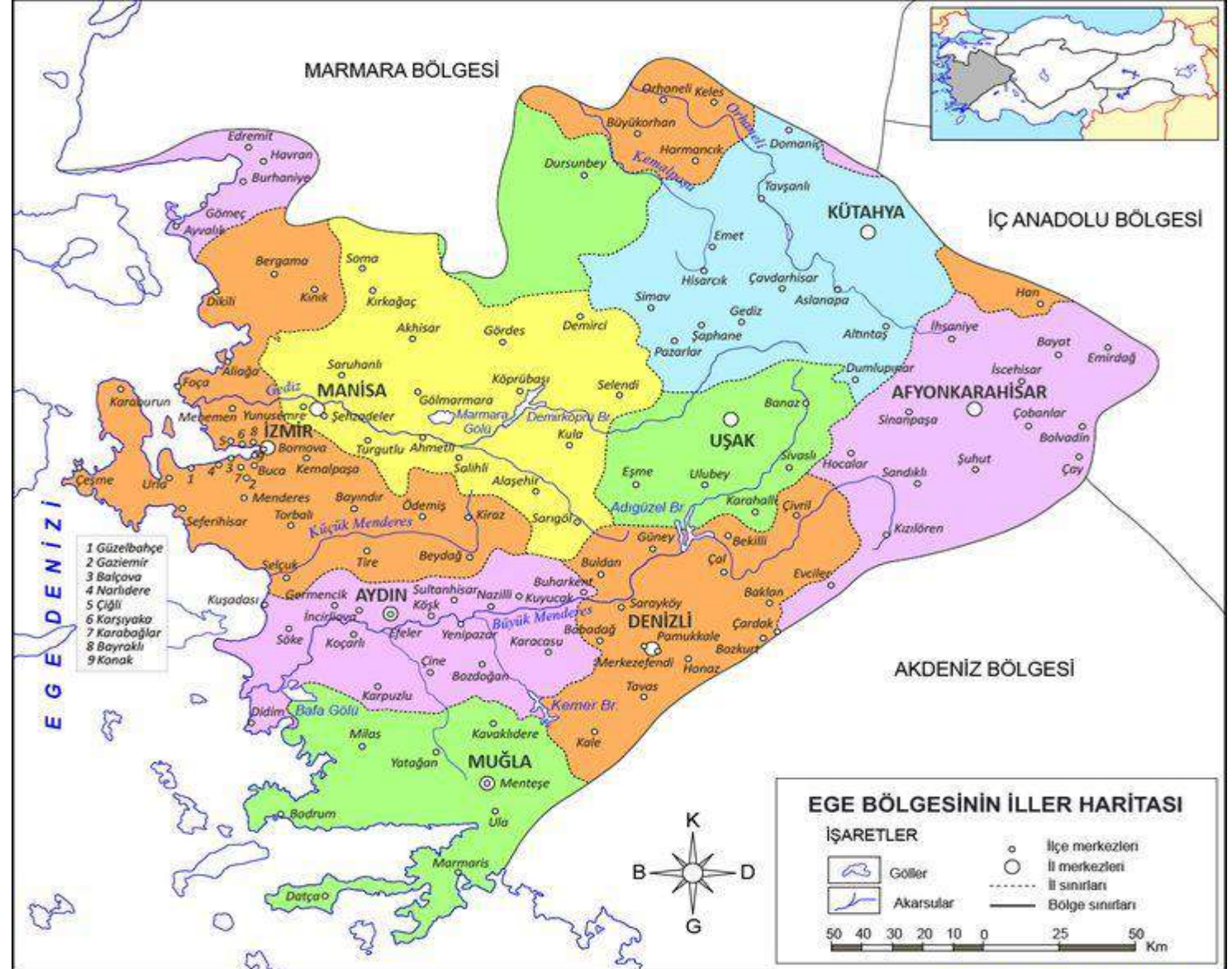
Marmara Bölgesi; doğal güzellikleri, tarihî eserleri ve turistik varlıkları ile Türkiye'nin ve dünyanın sayılı turizm merkezlerindendir. Doğal güzellikler ve tarihî eserler yönünden oldukça zengin olan İstanbul ve Bursa, bölge sınırları içinde yer almaktadır. Bölge her yıl yerli ve yabancı turistleri ağırlamaktadır. Ayrıca, Avrupa'yı Orta Doğu'ya bağlayan İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının burada yer alması, turizmin canlanmasına önemli katkı sağlamaktadır.

Ege Bölgesi:Ege Bölümü, İç Batı Anadolu Bölümü

Ege Bölgesi ismini, kıyı boyunca uzandığı Ege Denizinden alır. Kuzeyde, Kaz Dağı'nın güney eteklerinden; güneyde, Marmaris'in doğusuna kadar uzanan bölgenin doğu sınırından; Emir ve Sultan dağlarının doğusundan geçer. Bölge; Marmara, Akdeniz ve İç Anadolu bölgeleriyle komşudur. Bölge genelinde,

Akdeniz iklimi hakimdir. Dağlar kıyıya dik uzandığından, deniz etkisi, iç kısımlara kadar sokulabilmektedir. Kıyıda, tipik Akdeniz ikliminin etkileri görülür. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılıman ve yağışlıdır. İç kesimlerde ise, Akdeniz ikliminin etkileri azalır ve iklim karasallaşır. Bu kesimde, yazlar sıcak ve kurak; kışlar ise soğuk ve kar yağışlıdır. Yağışlar, genellikle kışın ve ilkbaharda artar, donma olayları sıkça görülür.

EGE BÖLGESİ

İzmir

- **Antik Kentler:** Efes, Smyrna, Pergamon (Bergama)
- **Kaleler:** Kadifekale, Çeşme Kalesi
- **Kiliseler:** St. Polycarp, Aziz John Bazilikası
- **Müzeler:** İzmir Arkeoloji Müzesi, Efes Müzesi

Aydın

- **Antik Kentler:** Milet, Didyma, Priene
- **Camiler:** Cihanoğlu Camii
- **Müzeler:** Aydın Arkeoloji Müzesi

Muğla

- **Antik Kentler:** Knidos, Kaunos, Letoon, Xanthos
- **Kaleler:** Bodrum Kalesi
- **Müzeler:** Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi

Denizli

- **Antik Kentler:** Hierapolis (Pamukkale), Laodikeia, Tripolis
- **Müzeler:** Hierapolis Arkeoloji Müzesi

MİLET/MİLETUS-BALAT

KUTSAL YOL

Yolun başı Didyma Apollon Tapınağı'nda
sonu Kutsal Yol Apollon Tapınağı'nda
bitmektedir. Bu yolun uzunluğu
Miletos'dan başlayıp Assos'a kadar devam eder.
Didyma'ya ulaşan yol 17 km uzunluğundadır.

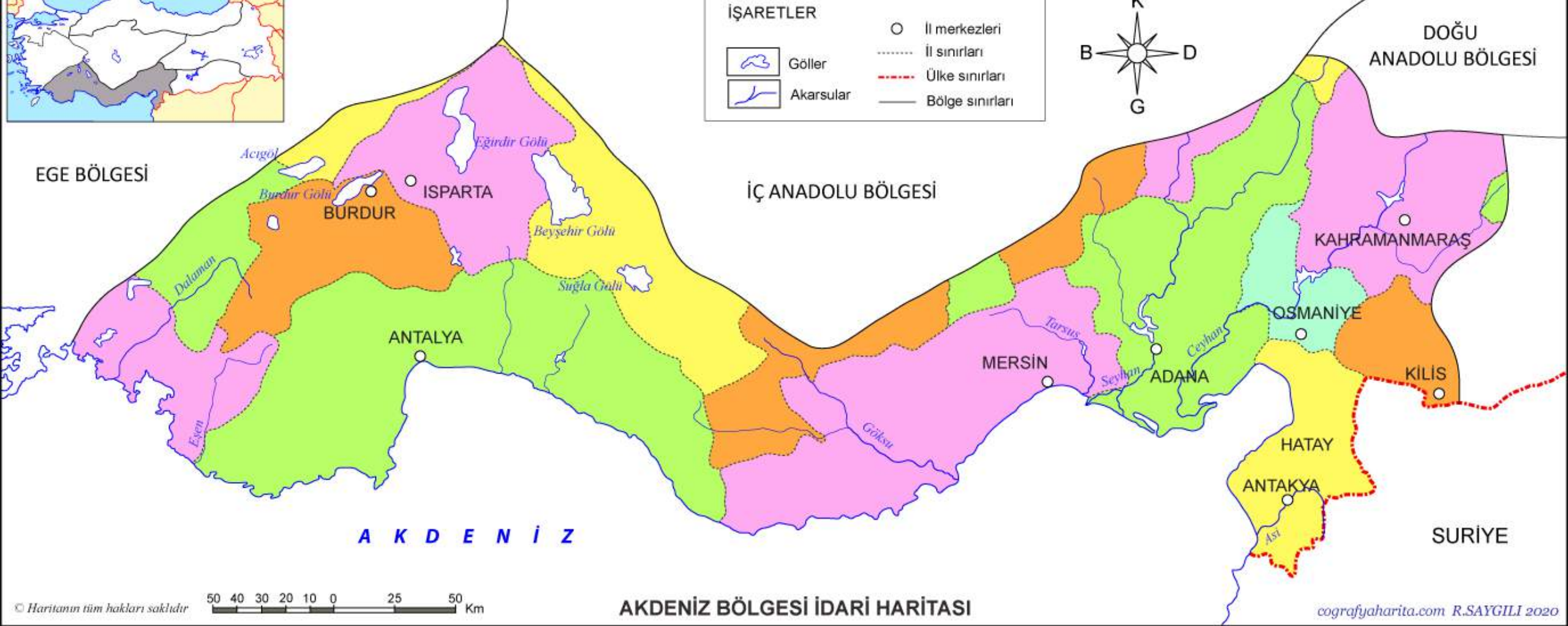

Çekicilikler: Efes–Bergama UNESCO; Bodrum–Çeşme–Kuşadası kıyıları; Şirince–Alaçatı kırsal doku; Sakız-Ayvalık zeytin kültürü
Türler: deniz–kum–güneş, kültür, gastronomi (zeytinyağı–şarap), agro-turizm
Sezon: yaz ağırlıklı; iç kesimde 4 mevsim kültür/şifa (termal)

Ege: Sorunlar & Stratejiler

- . Sorunlar: kıyı erozyonu, ikinci konut baskısı, su stresi
- . Stratejiler: **kıyı gerisinde ürün çeşitlendirme** (eco/agro), sürdürülebilir plaj yönetimi, **kış festivalleri** ile sezonsallık kırma

Akdeniz Bölgesi: Adana Bölümü, Antalya Bölümü

Akdeniz bölgesinin ulusal çapta da önemli bir rekabet gücüne sahiptir. Bununla birlikte, Türkiye’de en fazla turist çeken, bölge Marmara Bölgesi’dir. Bunun temel nedeni, Akdeniz Bölgesi’ndeki turizm aktivitelerinin yaz sezonunda yoğunlaşırken, diğer sezonlarda gelen turist sayısının düşük olmasıdır. Buna karşı Marmara Bölgesi yıl boyunca turist alan bir bölgedir. Akdeniz Bölgesi, son yıllarda kongre turizmi, kış turizmi, golf turizmi, kültür turizmi gibi alternatif turizm türleri sayesinde hem gelen turist sayısı artmış hem de mevsimlere göre daha homojen bir hale gelmiştir

Akdeniz Bölgesi: Profil

Çekicilikler: Antalya kıyı koridoru, Kaş–Kekova, Alanya, Adana–Mersin gastronomisi, Toroslar doğa ve yayla

Türler: kitle turizmi, dalış, yürüyüş (Likya Yolu), MICE, sağlıklı yaşam

Ulaşım: güçlü hava bağlantıları, kruvaziyer ve marinalar

Akdeniz: Sorunlar & Stratejiler

- . Sorunlar: aşırı mevsimsellik, kıyısal yapılaşma, atık–su yönetimi
- . Stratejiler: **dağ–yayla entegrasyonu**, spor/dalış–kongre kışı, döngüsel su–enerji programları, **taşıma kapasitesi** uygulaması

AKDENİZ BÖLGESİ

Antalya

- **Antik Kentler:** Perge, Aspendos, Termessos, Side
- **Kaleler:** Alanya Kalesi
- **Camiler:** Yivli Minare Camii
- **Müzeler:** Antalya Müzesi, Alanya Müzesi

Adana

- **Camiler:** Sabancı Merkez Camii, Ulu Camii
- **Köprü:** Taşköprü
- **Antik Kent:** Anavarza, Magarsus
- **Müzeler:** Adana Arkeoloji Müzesi

Mersin

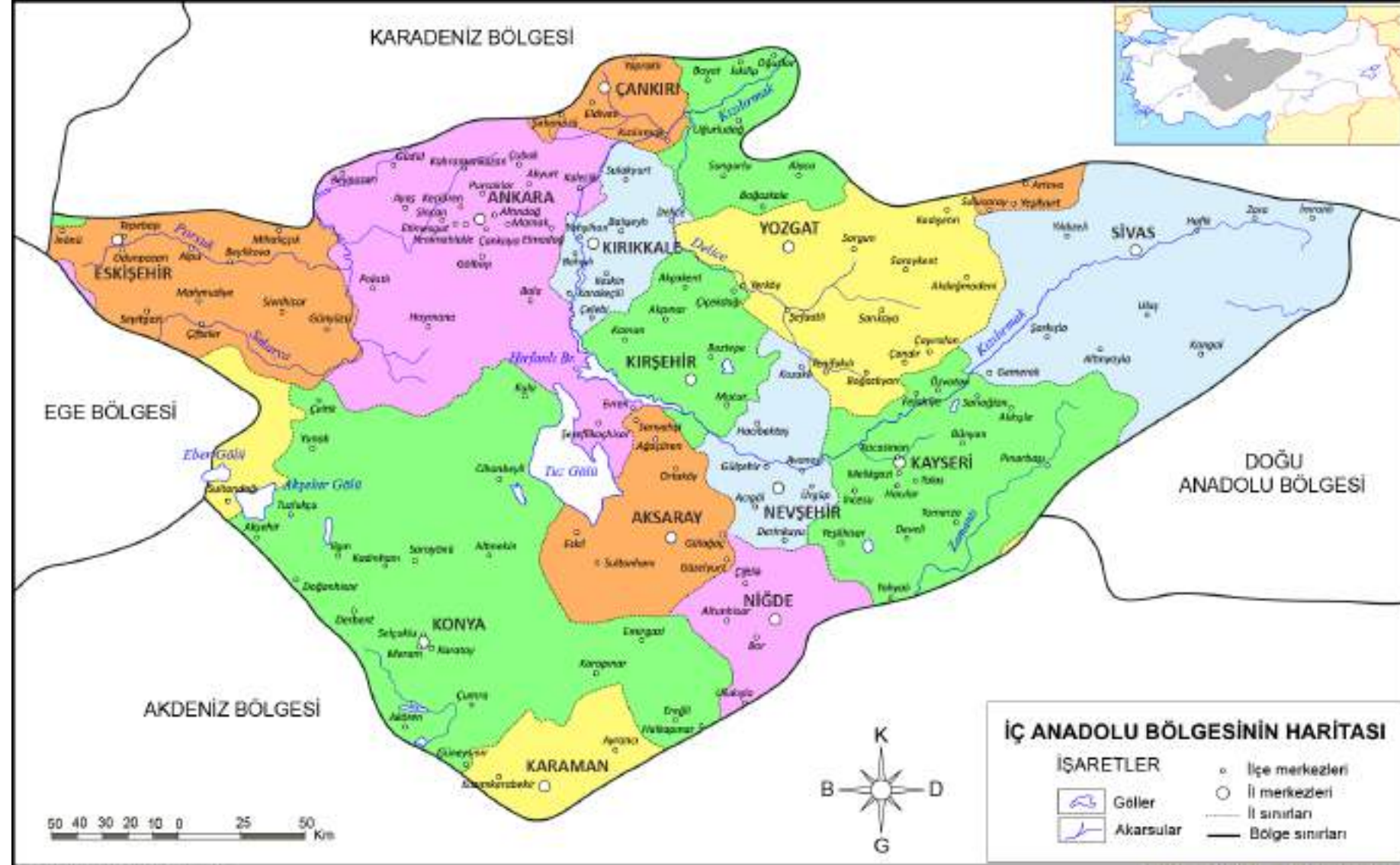
- **Antik Kentler:** Soli-Pompeiopolis, Kızkalesi, Kanlıdivane, Tarsus
- **Müzeler:** Mersin Arkeoloji Müzesi
- **Kiliseler:** St. Paul Kilisesi

Hatay

- **Kiliseler:** St. Pierre Kilisesi
- **Müzeler:** Hatay Arkeoloji Müzesi
- **Antik Kent:** Seleukeia Pieria (Samandağ)

İç Anadolu bölgesi

- Konya Bölümü,
- Yukarı Sakarya
- Bölümü,
- Orta Kızılırmak Bölümü,
- Yukarı Kızılırmak Bölümü

İç Anadolu Bölgesi: Çekicilikler: Kapadokya (Göreme–Ürgüp–Avanos), Konya Mevlâna, Ankara müzeler, Frig Vadisi; termal kuşak (Kırıkkale–Kırşehir–Yozgat)

Türler: kültür–inanç, jeo- turizm (peri bacaları), baloncılık, termal, gastronomi

Sezon: yıl geneline yayılır (iklim esnekliği)

İç Anadolu: Sorunlar & Stratejiler

•Sorunlar: bazı alt koridorlarda erişim, taşıma kapasitesi (balon–vadi)

Stratejiler: **mikro-zonlama**, rezervasyon/kota sistemleri, **jeo-miras** eğitimi, termal+sağlık paketleri, kırsal konaklama ağları

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Ankara

- **Kaleler:** Ankara Kalesi
- **Müzeler:** Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Cumhuriyet Müzesi, Etnoğrafya Müzesi
- **Camiler:** Hacı Bayram Veli Camii
- **Türbeler:** Hacı Bayram Veli Türbesi

Konya

- **Camiler ve Türbeler:** Mevlana Türbesi ve Külliyesi, Alaaddin Camii
- **Antik Kentler:** Çatalhöyük
- **Müzeler:** Karatay Medresesi, İnce Minareli Medrese

Kayseri

- **Kaleler:** Kayseri Kalesi
- **Camiler:** Hunat Hatun Camii
- **Müzeler:** Selçuklu Uygarlığı Müzesi

Nevşehir

- **Yeraltı Şehirleri:** Derinkuyu, Kaymaklı
- **Vadiler:** Göreme, Uçhisar Kalesi
- **Müzeler:** Göreme Açık Hava Müzesi

Karadeniz Bölgesi: Profil

Çekicilikler: Doğu Karadeniz yaylaları, Fırtına Vadisi; Batı Karadeniz kanyon–şelaleler;

Kastamonu (Ilgaz, Valla, Horma), Safranbolu UNESCO

Türler: doğa/eko, trekking–bisiklet, yayla, gastronomi (mısır, hamsi, mantar)

Sezon: yaz–ilkbahar yoğun; kışta kayak (Ilgaz), foto-safari

Karadeniz: Sorunlar & Stratejiler

- Sorunlar: kırılgan ekosistem, plansız yayla yapılaşması, erişilebilirlik
- Stratejiler: **taşıma kapasitesi–rota kotası**, ahşap doku koruması,
- **yağmur turizmi/şemsiye deneyimi** gibi özgün ürünler, yerel gıda zinciri

KARADENİZ BÖLGESİ

Kastamonu

- **Kaleler:** Kastamonu Kalesi
- **Camiler:** Nasrullah Camii, Atabey Gazi Camii
- **Müzeler:** Kastamonu Arkeoloji Müzesi, Kent Tarihi Müzesi
- **Türbeler:** Şeyh Şaban-ı Veli Türbesi

Samsun

- **Antik Kent:** Amisos Tepesi
- **Müzeler:** Bandırma Vapuru ve Milli Mücadele Parkı Müzesi

Trabzon

- **Kiliseler:** Ayasofya (Trabzon), Panagia Sumela Manastırı
- **Kaleler:** Trabzon Kalesi
- **Müzeler:** Trabzon Ayasofya Müzesi, Atatürk Köşkü

Amasya

- **Kaya Mezarları:** Pontus Kralları Kaya Mezarları
- **Camiler:** Sultan II. Bayezid Camii
- **Müzeler:** Amasya Arkeoloji Müzesi

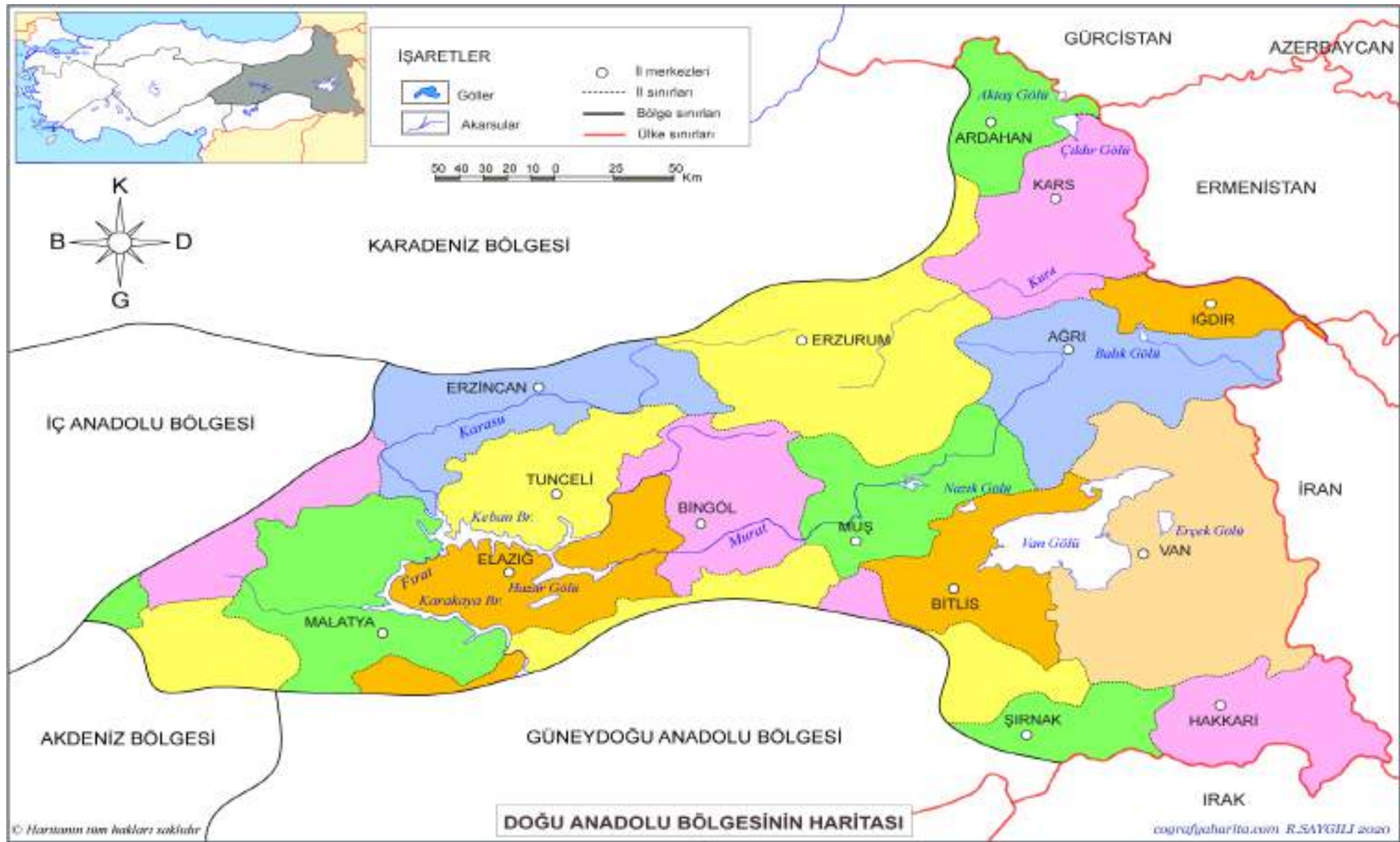

Doğu Anadolu Bölgesi:
Yukarı Fırat Bölümü,
Erzurum-Kars Bölümü,
Yukarı Murat-Van Bölümü,
Hakkâri Bölümü

Doğu Anadolu: Sorunlar & Stratejiler

- Sorunlar: sert iklim–kısa sezon, tesis çeşitliliği, dış algı
- Stratejiler: **4 mevsim ürün** (kültür rotaları, jeotermal), destinasyon imaj kampanyası, **kış festivalleri**, sınır ötesi kültür koridorları

Doğu Anadolu Bölgesi: Profil

Çekicilikler: Kış sporları (Erciyes yakın değil—bölge: Palandöken, Sarıkamış), Van Gölü, Ani Harabeleri, Nemrut Krater (Bitlis)

Türler: kış–doğa, kültür–arkeoloji, fotoğraf–kuş gözlem

Ulaşım: hava ağının güçlenmesiyle erişim artışı

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Erzurum

- **Camiler:** Ulu Camii, Lala Mustafa Paşa Camii
- **Kaleler:** Erzurum Kalesi
- **Türbeler:** Çifte Minareli Medrese, Yakutiye Medresesi

Kars

- **Antik Kent:** Ani Harabeleri
- **Kiliseler:** Ani Katedrali, Tigran Honents Kilisesi
- **Kaleler:** Kars Kalesi

Van

- **Kiliseler:** Akdamar Kilisesi
- **Kaleler:** Van Kalesi
- **Müzeler:** Van Arkeoloji Müzesi

Malatya

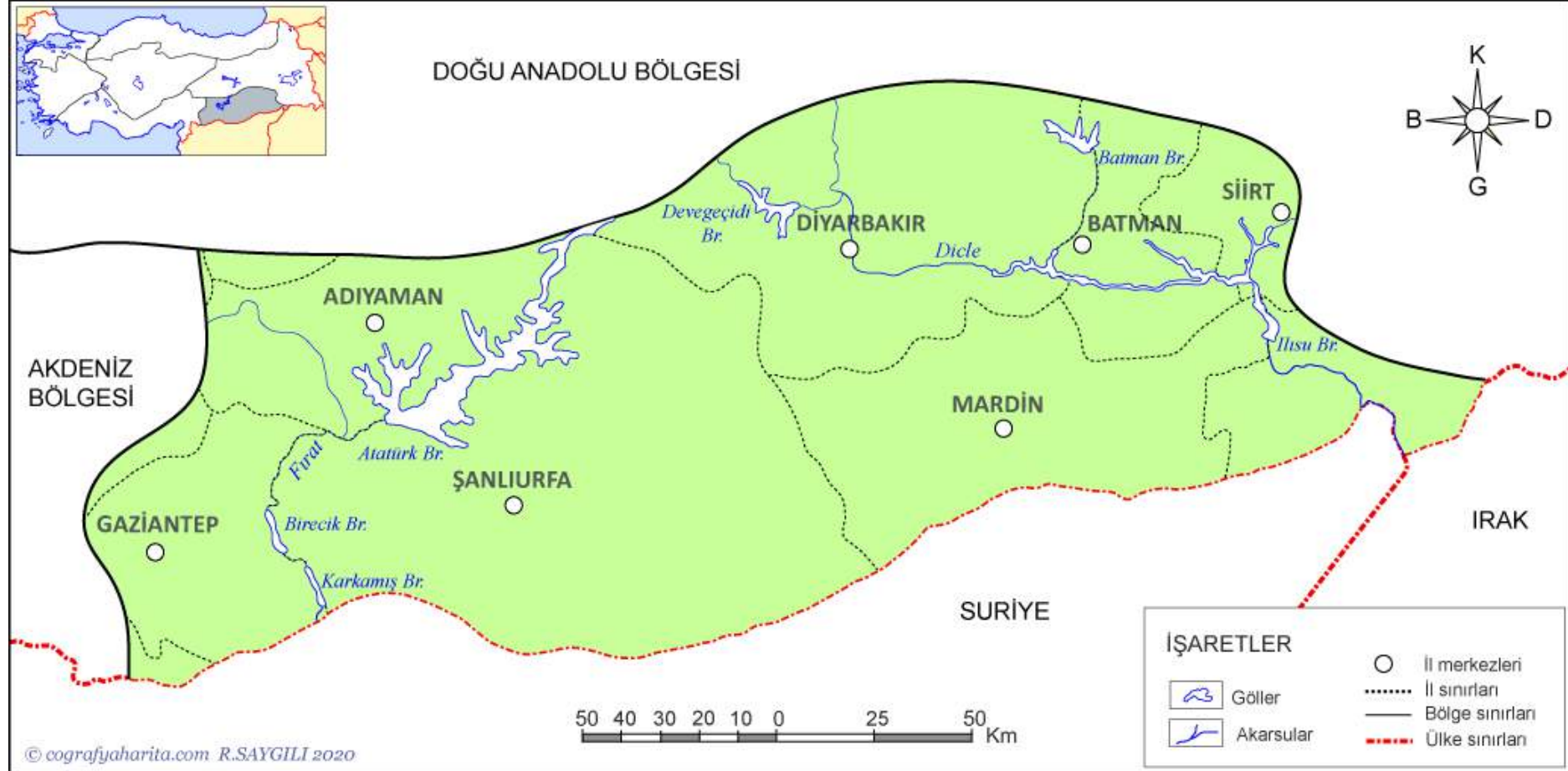
- **Antik Kent:** Arslantepe Höyüğü
- **Camiler:** Battalgazi Ulu Camii

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

- Orta Fırat Bölümü,
- Dicle Bölümü

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN HARİTASI

Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Profil

Çekicilikler: Göbeklitepe, Mardin–Midyat taş dokusu, Hasankeyf, Diyarbakır Sur, Gaziantep gastronomi
Türler: kültür–arkeoloji, **gastronomi**, inanç, foto/tarih, MICE (Gaziantep)
Sezon: bahar–güz ideal; yaz sıcaklıkları sınırlayıcı

Güneydoğu Anadolu: Sorunlar & Stratejiler

- Sorunlar: yaz ısısı, bazı koridorlarda ulaşım–konaklama dengesizliği
- Stratejiler: **gece/eşitlikçi programlar** (akşam turları), gölgeli rota tasarımı, **gastronomi rotaları–atölye** entegrasyonu, serin dönem festival takvimi

Erişilebilirlik ve Koridorlar

- Hava düğümleri: **İstanbul–İzmir–Antalya–Ankara–Trabzon–Diyarbakır**
- Kıyı koridorları: Ege–Akdeniz mavi yol; Karadeniz sahil yolu
- İç koridorlar: Ankara–Kapadokya–Konya; Safranbolu–Kastamonu–Sinop
- **Rota optimizasyonu:** çok merkezli dağıtım, aşırı yoğunluğu azaltma

Sezonsallık ve Ürün Çeşitlendirme

- Kıyı: yaz yoğunluğu → **kış kongre–spor–sağlık**
- İç/kuzey: yaz doğa → **kış foto/kayak/termal**
- **Etkinlik takvimi** ile omni-sezon: gastronomi–film–kültür festivalleri

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Gaziantep

- **Kaleler:** Gaziantep Kalesi
- **Müzeler:** Zeugma Mozaik Müzesi
- **Camiler:** Ömeriye Camii
- **Antik Kent:** Zeugma

Şanlıurfa

- **Tarihi Alanlar:** Göbeklitepe, Balıklıgöl
- **Camiler:** Halil-ür Rahman Camii
- **Müzeler:** Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi

Mardin

- **Kiliseler:** Deyrulzafaran Manastırı, Mor Gabriel Manastırı
- **Camiler:** Ulu Camii
- **Müzeler:** Mardin Müzesi
- **Evler:** Taş İşlemeli Mardin Evleri

Diyarbakır

- **Surlar:** Diyarbakır Surları (UNESCO)
- **Camiler:** Ulu Camii
- **Müzeler:** Ziya Gökalp Evi, Diyarbakır Arkeoloji Müzesi

	Türkiye'nin Antik Kentleri	Bulunduğu Yer
1	Anavarza Antik Kenti,	Adana
2	Ani Ören Yeri,	Kars
3	Aspendos Antik Kenti,	Antalya
4	Assos Antik Kenti,	Çanakkale
5	Aşıklı Höyük	Aksaray
6	Aphrodisias Antik Kenti	Aydın
7	Arykanda Antik Kenti	Antalya
8	Alacahöyük	Çorum
9	Antiocheia ad Cragum, Antalya. Arslantepe	Malatya
10	Aigai Antik Kenti	Manisa
11	Aizanoi Antik Kenti,	Kütahya
12	Anemurium Antik Kenti,.	Mersin
13	Antandros Antik Kenti,	Balıkesir
14	Blaundus Antik Kenti	Uşak
15	Dara Antik Kenti,	Mardin.
16	Didyma Antik Kenti,	Aydın.
17	Efes Antik Kenti,	İzmir
18	Hasankeyf	Batman
19	Gordion,.	Ankara
20	Göbeklitepe,	Şanlıurfa
21	Hattuşa (Boğazköy) Ören Yeri	Çorum
22	Hierapolis Antik Kenti,	Denizli
23	Kaunos Antik Kenti, Muğla. Kibyra Antik Kenti,	Burdur

24	Knidos Antik Kenti	Muğla
25	Laodikeia Antik Kenti,	Denizli
26	Magnesia ad Maeandrum,	Aydın
27	Metropolis Antik Kenti,	İzmir
28	Miletos Antik Kenti, Aydın. Myra Antik Kenti,	Antalya
29	Nemrut Dağı,	Adıyaman
30	Olympos Antik Kenti,	Antalya
31	Patara Antik Kenti	Antalya
32	Pergamon Antik Kenti,	İzmir
33	Perge Antik Kenti,	Antalya
34	Phaselis Antik Kenti,	Antalya
35	Priene Antik Kenti	Aydın
36	Sagalassos Antik Kenti,	Burdur
37	Sardes Antik Kenti,	Manisa
38	Side Antik Kenti	Antalya
39	Soli Pompeiopolis,	Mersin
40	Stratonikeia Antik Kenti	Muğla
41	Termessos Antik Kenti	Antalya
42	Tripolis Antik Kenti	Denizli
43	Troya	Çanakkale
44	Uzuncaburç (Diocaesarea-Olba) Antik Kenti	Mersin
45	Xanthos	Antalya
46	Pompeipolis Antik Kenti	Kastamonu

Türkiye Tarihi Saraylar

Topkapı Sarayı

Topkapı Sarayı, İstanbul'da yer alan ve dünyada günümüze gelebilmiş sarayların en eskisi ve genişidir. Konumu, Haliç'i, Boğaziçi'ni ve Marmara denizi gören, İstanbul'un ilk kuruluş yeri olan bilinen akropol tepesidir. Tarihi İstanbul üçgen yarımadasının en uç noktasında, 5 km'yi bulan surlarla çevrili, 700.000 m² özel araziye sahip bir komplekstir.

Dolmabahçe Sarayı

Dolmabahçe Sarayı, Karaköy'den İstanbul Boğazı'na uzanan sahil şeridinin Kabataş ile Beşiktaş arasında kalan bölümünde, Marmara Denizi'nden Boğaziçi'ne deniz yoluyla girişte sol sahilde, Üsküdar'ın karşısında yer alan saray.

- **Yıldız Sarayı**

İstanbul ili Beşiktaş ilçesinde bulunan Yıldız Sarayı, deniz kıyısından başlayarak, kuzeye doğru yükselen tüm yamaçları ağaçlarla kaplı 500.000 m² yüzölçümü olan koruluk ve bahçeler içerisindeki köşklere, saraylardan ve çeşitli yapılardan meydana gelmiştir. Sarayın bulunduğu “Hazine-i Hassa”ya kayıtlı bu arazi Kanuni Sultan Süleyman döneminden beri padişahlar tarafından av sahası olarak kullanılmaktaydı.

- **Beylerbeyi Sarayı**

İstanbul ili Üsküdar ilçesi Beylerbeyi’nde bulunan Beylerbeyi Sarayı’nın bulunduğu yer ve arkasındaki geniş alanlar tarihte İstavroz Bahçeleri ismi ile tanınıyordu. İstanbul’un fethinden XIX. yüzyılın başlarına kadar geçen süre içerisinde İstavroz Bahçeleri şehrin önde gelen mesire yerlerinden birisi idi. Fatih Sultan Mehmet bu geniş araziyi Mir-i Alem’e temlik etmiş sonra da bu arazi vereseden geri alınmış ve Emlak-ı Hümayun’a katılmıştır.

İshak Paşa Sarayı

Doğubeyazıt'ın 7 km güneydoğusunda, Eski Doğubeyazıt'ın kayalıkları üzerindedir. İstanbul Top kapı Sarayından sonra ikinci teşkilatlı saray sistemine sahiptir. Osmanlı İmparatorluğunun Lale devrinde yapılmış son büyük anıt yapısıdır. Yapımının 99 yıl sürdüğü söylenmektedir. Yörenin en büyük tarihi eseri ve en çok gezilen turistik yeridir.

Çırağan Sarayı

İstanbul Haliç ve Boğaziçi'nin en güzel yerleri sultanlar ve önemli kişilere saray ve köşkleri için tahsis edilmişti. Zaman içinde bunların bir çoğu yok olmuştur. Büyük bir saray olan Çırağan'da 1910 yılında yanmıştı. Önceki bir ahşap sarayın yerinde 1871 yılında Sultan Abdülaziz tarafından Saray Mimarı Serkis Balyan'a yaptırılmıştı. 4 yılda 4 milyon altına mal olan yapının ara bölme ve tavanı ahşap, duvarlarda mermer kaplıydı.

Eski Saray

İstanbul'un fethinden sonra Osmanlıların yapmış olduğu ilk saray Beyazıt'ta Süleymaniye ile Beyazıt Camisi arasında bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin bazı bölümlerinin içerisinde bulunduğu alandadır.

Araştırmacılar tarafından sarayın bulunduğu alanda bir manastır kalıntısının veya senatonun kalıntılarının bulunduğu iddia edilmiştir. Ancak bu iddialar yeterince aydınlatıcı değildir.

Kayme Sarayı

- Hakkari aray Nehri'ndeki eski yerleşim yerlerinin kuzey tarafında ve bugünkü köy evlerin batısında yer alan iki katlı saray, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturmaktadır. Günümüzde sarayın kuzey ve batı duvarları ekseriyetle, doğu ve güney duvarları kısmen ayakta kalabilmiş ancak, üst örtüsü tamamen yıkılmıştır. Yapının zemin ve birinci katları birbirinin aynı, ortada dikdörtgen iki salon ile dörder odadan meydana gelmiştir.

Edirne Sarayı – Edirne

Sultan I. Murad tarafından yaptırılan ilk saraydan sonra, Sultan II. Murad döneminde Tunca'nın batısında, çok büyük bir alan üzerine 1450'de Edirne Sarayı'nın inşaatına başlandı. Sultan'ın 1451'de ölümünden sonra oğlu Fatih Sultan Mehmed tarafından yapı tamamlatıldı. Kalıntılar arasında, Cihannüma Kasrı, Kum Kasrı Hamamı, Babusseade, Matbahi Amire ve Adalet Kasrı'dır.

Tekfur Sarayı

Tekfur Sarayı veya Porfirogenitus Sarayı (tüm dünyada geç Bizans mimarisinin görece bozulmamış örneklerinden biridir. İstanbul'da Fatih ilçesi sınırları içerisinde, Edirnekapı semtinde bulunmaktadır.

TARİHİ CAMİLER

1-Sultanahmet Camii

2-Ayasofya Camii

3-Süleymaniye Camii

4-Fatih Camii

5-Eyüp Sultan Camii

6-Ortaköy Camii (Büyük Mecidiye Camii)

7-Şehzade Camii

8-Eminönü Yeni Camii

9-Üsküdar Mihrimah Sultan Camii

10-Edirnekapi Mihrimah Sultan Camii

11-Rüstem Paşa Camii

12-Nuruosmaniye Camii

13-Yavuz Sultan Selim Camii

14-Beyazıt Camii

15-Şemsi Paşa (Kuşkonmaz) Camii

16-Yıldız Hamidiye Camii

17-Arap Camii

18-Yuşa Camii

19-Yahya Efendi Camii

20-Aziz Mahmud Hüdayi Camii

21-Yeraltı Camii

22-Selimiye Camii

23-Bursa Ulu Camii

24-Divriği Ulu Cami Ve Darüşşifası – Sivas

25. Kasaba Mahmutbey camii - Kastamonu

Türkiye'deki kaleler:

Afyonkarahisar Kalesi Akçakoca Kalesi Alanya Kalesi Alara Kalesi Amasra Kalesi Amasya Kalesi Anadolu HisarıAnkara Kalesi Ayas Kalesi Babakale Kalesi Bakras Kalesi Bayburt KalesiBeçin KalesiBeydağ KalesiBirecik KalesiBodrum KalesiBoyabat KalesiBozcaada KalesiBursa KalesiÇandarlı KalesiÇandır KalesiÇeşme KalesiDağlı KalesiDarb-ı Sak KalesiDiyarbakır KalesiEğirdir KalesiEvciler KalesiFoça KalesiGaziantep KalesiGözne KalesiGülek KalesiGüvercinada KalesiHarput KalesiHebilli KalesiHemite KalesiHisarin KaleHoşap Kalesiİbrahim Paşa Tabyalarıİzmir Liman Kalesiİznik KalesiKadifekaleKaleköy KalesiKaleparkKaraman KalesiKars KalesiKayseri KalesiKız KalesiKol KalesiKonya KalesiKütahya KalesiMamure KalesiMancınık KalesiManisa KalesiMardin KalesiMarmaris KalesiMeydankaleMeydancık KalesiMut KalesiNamrun KalesiRiva KalesiRize KalesiRumeli HisarıRumkaleSamsun KalesiSancakburnu KalesiSavrandı KalesiSeddülbahir KalesiSığacık KalesiSilifke KalesiSinop KalesiŞanlıurfa KalesiŞeytan KalesiŞebinkarahisar KalesiŞile KalesiSofta KalesiTece KalesiTokat KalesiTokmar KalesiToprakkale KalesiTrabzon KalesiÜnye KalesiVan KalesiYeniyurt KalesiYılankaleYoğurtçu KalesiYoros KalesiZerzevan KalesiZilkale

Türkiye'nin Tarihi Köprüleri

Çifte Köprü / Arhavi-Artvin.

Uzun Köprü / Uzunköprü-Edirne.

Büyükçekmece Köprüsü / İstanbul.

Bayramören Köprüsü / Bayramören-ÇankırıIrgandi Köprüsü / Bursa.

Malabadi Köprüsü / Silvan-Diyarbakır.

Belkıs (Köprüçay) Köprüsü / Antalya.

Çobandede Köprüsü / Köprüköy-Erzurum.

Malabadi Köprüsü / Silvan-Diyarbakır

Irgandi Köprüsü / Bursa

Çifte Köprü / Arhavi-Artvin

Uzun Köprü / Uzunköprü-Edirne

Büyükçekmece Köprüsü / İstanbul

Taşköprü / Taşköprü-Adana

	Türkiye'deki Han ve Kervansaraylar	Bulunduğu Yer
1	Çay-Taşhan	Afyon
2	Sultan Hanı	Aksaray
3	Ceyhan-Kurtkulağı Kervansarayı	Adana
4	İhsaniye-Döğer Kervansarayı	Afyon
5	Sultan Hanı	Aksaray
6	Bünyan Karadayı Köyü-Karatay	Kayseri
7	Kurşunlu (İsmail Bey) Hanı	Kastamonu
8	Mahperi Hatun Kervansarayı	Tokat-Pazar

ANADOLU'NUNGASTRONOMİ

COĞRAFYA HARİTASI

7 coğrafi bölgeye göre gastronomik kümelenme:

1. **Güneydoğu Anadolu** → Et, baharat, tahıl
2. **Akdeniz – Ege** → Zeytinyağı, otlar, deniz ürünleri
3. **Marmara – Trakya** → Şarap, peynir, zeytin, balık
4. **Karadeniz** → Mısır, hamsi, tereyağı, ot yemekleri
5. **İç Anadolu** → Buğday, etli hamur işleri
6. **Doğu Anadolu** → Süt ürünleri, kebaplar
7. **Batı Karadeniz (Kastamonu)** → Tahıl, et, orman ürünleri

GAZİANTEP GASTRONOMİ ROTASI

- **UNESCO Gastronomi Şehri (2015)**
- **Lezzet kimliği:** Et ve tatlı birlikteliği, baharat çeşitliliği, yöresel üretim zinciri
- **Öne çıkan ürünler:**
 - Antep baklavası (GI tescilli)
 - Küşleme, Ali Nazik, içli köfte, beyran, simit kebabı
- **Rota durakları:** Bakırcılar Çarşısı, Zeugma Müzesi, Tahmis Kahvesi, Bakırcılar Sokak
- **Eşlikçi etkinlik:** Baklava–Kebap Atölyesi, fıstık hasadı gezileri

HATAY GASTRONOMİ ROTASI

- **UNESCO Gastronomi Şehri (2017)**
- **Kültür:** Arap, Ermeni, Süryani, Türk mutfaklarının birleşimi
- **Lezzetler:** Kağıt kebabı, humus, oruk, zahter salatası, künefe
- **Rota durakları:** Antakya Uzun Çarşı, Habib-i Neccar, Harbiye, Vakıflı Köyü
- **Gastronomi teması:** “Medeniyetler Sofrası”
- **Etkinlik:** Hatay Gastronomi Festivali (Ekim)

AFYONKARAHİSAR TERMAL & GASTRONOMİ ROTASI

- UNESCO Gastronomi Şehri (2019)
- **Öne çıkan tatlar:** Sucuk, kaymak, lokum, haşhaşlı çörek, ekmek kadayıfı
- **Rota:** Afyon Kalesi – Bedesten – Kaymak Müzesi – Termal oteller – Haşhaş tarlaları
- **Temalar:** Termal turizm + Yöresel üretim + Şekerleme kültürü

ŞANLIURFA MEZOPOTAMYA MUTFAK ROTASI

- **UNESCO** Adaylık sürecinde
- **Kültür:** Mezopotamya temelli, tahıl–et–baharat üçgeni
- **Lezzetler:** Urfa kebabı, çiğ köfte, lebeni, şıllık tatlısı, isot
- **Rota:** Göbeklitepe – Balıklıgöl – Gümrük Han – Çiğ Köfte Atölyesi
- **Temalar:** İnanç + arkeoloji + gastronomi birlikteliği

ADANA KEBAP VE ET ROTALARI

- **Adana Kebabı** coğrafi işaretli ürün
- **Lezzet kimliği:** Et merkezli, acılı, ızgara kültürü
- **Rota:** Kazancılar Çarşısı – Büyük Saat – Kebapçılar Sokağı – Şalgam Atölyesi
- **Etkinlik:** Uluslararası Adana Lezzet Festivali (Ekim)

KASTAMONU GASTRONOMİ ROTASI

- **UNESCO Yaratıcı Şehir Ağı Adayı (2023)**
- **Kimlik:** Orman ürünleri, tahıl, et ve kış mutfağı – “tabiatın mutfağı”
- **Öne çıkan ürünler:**
 - Çekme helva, etli ekmek, pastırma, siyez bulguru, banduma, tirid, kuyu kebabı
- **Rota önerisi:**
 - Nasrullah Meydanı – Hanlar Bölgesi (tarihi lokantalar)
 - Kastamonu Mutfak Müzesi
 - Daday–Taşköprü–Araç (köy gastronomisi)
 - Ilgaz–Yaralıgöz Tabiat Parkı (tabiat + gastronomi entegrasyonu)
- **Temalar:** Gastronomi + Tabiat Turizmi + Coğrafi İşaret Ürünleri
- **Gastronomi Festivali:** Eylül – “Kastamonu Yöresel Ürünler Fuarı”

TRAKYA & MARMARA ŞARAP VE ZEYTİN ROTASI

- **İller:** Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, Balıkesir, Çanakkale
- **Temalar:** Bağcılık, zeytin, peynir, deniz ürünleri
- **Lezzetler:** Ezine peyniri, sardalya, Trakya kırmızı şarabı, zeytinyağlılar
- **Rotasyon:** Şarköy–Avşa–Bozcaada–Ayvalık hattı

Etkinlik: Trakya Bağ Rotası, Ayvalık Zeytin Hasat Günleri

KARADENİZ DOĞA VE ÜRÜN ROTASI

- **İller:** Trabzon, Rize, Ordu, Kastamonu (Batı Karadeniz), Giresun
- **Ürünler:** Mısır, fındık, tereyağı, hamsi, kara lahana, mıhlama, pestil
- **Temalar:** Ekoturizm + Gastronomi + Yayla deneyimi
- **Etkinlik:** Hamsi Festivalleri, Fındık Hasadı, Safran Festivali

KAPADOKYA (NEVŞEHİR) GASTRONOMİ & ŞARAP ROTASI

- Coğrafya:** Volkanik topraklar – üzüm bağları – taş fırın kültürü
- Lezzetler:** Testi kebabı, tandır, üzüm pekmezi, kabak çekirdeği
- Rota:** Göreme – Ürgüp – Uçhisar – Avanos Şarap Evleri
- Etkinlik:** Kapadokya Bağ Bozumu Şenlikleri

BATI ANADOLU ZEYTİNYAĞI & OT ROTALARI

- **İller:** İzmir, Muğla, Aydın
- **Ürünler:** Zeytinyağı, enginar, ot yemekleri, deniz ürünleri, şarap
- **Etkinlikler:** Alaçatı Ot Festivali, Urla Bağ Yolu, Bodrum Mandalina Festivali

